Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 2 август
ЖУМА
№ 148 (5.191).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

АВГУСТ — ҲОСИЛ ТЎПЛАШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ

ДЕҲҚОНЧИЛИК АХБОРОТИ

ДЕНОВ

«Ҳазорбоғ» давлат хўжалиги пахтакорлари ғўза парваришини тобора қизитмоқдалар. Ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш учун курашаётган Байит Раимов, Элмўмин Абрайқулов, Олтин Бозорова, Олим Раупов бошлиқ бригадаларда экин ривожи айниқса яхши.

— Бу йил 3 минг гектар майдонда деҳқончилик қилаяпмиз, — дейди бош агроном Қудрат Ражапов, — барча пайкалларда Т-16 нав парваришланмоқда. Мавжуд 48 та пахтачилик бригадасида дала ишлари кўнгилдагидек олиб борилмоқда. Айни пайтда ҳар тупда 6—8 та кўсак, 15 дан зиёд гул ва шона бор. Эндиги вазифа уларни тўлиқ сақлаб, тезроқ етилтиришдан иборат.

Хўжалик пахтазорларида 2.300 нафар ишчи меҳнат қилаяпти. Қатор ораларига ишлов беришда 75 та культиватор унумли ишлатилмоқда. Бозор Ҳайдаров, Абдураҳмон Тўлаганов, Рашид Эрдонов, Холиқ Эшматов каби механизаторлар ҳамкасбларига ибрат бўлишяпти. Ниҳолларни қондириб суғоришда Бекмамат Эрназаров, Қаршибой Мордаев, Эргаш Бекназаров, Саидмурод Темиров каби миришкорлар фаол.

Т. Шарипов.

ЗАРБДОР

Кўкламги ёғингарчилик район деҳқонларига ташвиш орттирди. 9400 гектардан зиёд майдондаги ғўза ва бошқа экинлар нобуд бўлди. Лекин меҳнат аҳли табиий офат олдида иккиланиб қолмади. Қайтадан уруғ қадаб, парваришни ҳар қачонгидан кўра кучайтирди. Ёзнинг ўтган ойлари мобайнида дала ишлари аниқ тадбирлар асосида олиб борилди. Натижада экинларнинг ривожидаги қолоқлик бартараф этилиб, пайкалларда яхши ҳосил тўпланмоқда.

«Тараққиёт» давлат хўжалигининг Ўрозали Давронов бошлиқ 4-бўлими пахтакорлари ҳам қизғин дамларни бошдан кечирмоқдалар. Шу кунларда 628 гектар майдонда ғўзалар серавж ўсаётир. Ҳар тупда 6—7 тадан кўсак санаш мумкин Чеканкалаш қулай муддатларда ўтказиляпти. Ниҳоллар парваришида Бахтиёр Абдуллаев, Нарзулла Яхшибоев, Эргаш Жабборов каби сувчилар, Абдуқодир Ғойипов, Омонберди Маллаев каби механизаторлар ўрнак.

Б. Бегимқулов.

НИШОН

Чўли Бегимқулов номли давлат хўжалигининг 2-бўлимига қарашли Берди Суяров бошлиқ бригада аъзолари ҳар туп ғўзани асраб-авайлаб, меҳр билан парваришлашга интилмоқдалар. Жамоа ҳосилдорликни гектар ҳисобига режадаги 26 центнер ўрнига 34 центнерга етказишни кўзлаяпти. Ҳозирга қадар экинга беш марта комплекс ишлов берилди. Айни пайтда моҳир механизатор Қўйли Олладўстов қатор ораларини олтинчи марта юмшатмоқда. У чопиқ трактори билан кунига 6—8 гектар майдонни культивация қилаяпти. Ниҳолларни ўз вақтида, қондириб суғоришда Карим Майдонов, Султон Ҳаловатов, Абдувоҳид Суяров, Қўлдош Мирзаев каби миришкорлар ғайрат кўрсатишмоқда.

Б. Жабборов.

ЛЕНИН

«Коммунизм» жамоа хўжалиги пахтакорларининг бу йилги ниятлари катта: ҳар гектар ердан 30,5 центнердан хирмон кўтариш мўлжалланаяпти. Ялпи ҳосилнинг камида 70 фоизини агрегатлар ёрдамида саранжомлаш кўзда тутилган. Шу кеча-кундузда ғўза парвариши авжида. Мажид Набиев бошлиқ 7-бригада аъзолари 29 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Мақсад — гектар ҳисобига 29 центнер ўрнига 32 центнердан хирмон кўтариш. Пайкалларда мўлжалдаги ҳосилни тўплаш учун астойдил тер тўкиляпти. Анорхон Қодирова, Гуласал Юсупова, Насиба Назарова, Қосим Мирзаев, Зоит Ҳасанов сингари колхозчилар дала ишларида ўрнак кўрсатмоқдалар.

У. Абдуллаев.

Уйчи районидаги «Уйчи» жамоа хўжалиги деҳқонлари шу кунларда ғўза парваришини намунали ташкил этмоқдалар. Айниқса муҳим тадбир — чеканкалашни қулай муддатларда ўтказишга астойдил интилишаяпти. Шарифжон Турғунов бошлиқ бригада аъзолари 80 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Ҳосилдорликни гектар бошига 33,6 центнерга етказиш кўзланмоқда. Экин июнь ва июль ойларида уч марта озиқлантирилди, қатор ораларига олти маротаба ишлов берилди. Жамоа ғўза учини чилпишни бугун-эрта тугаллаш арафасида.

— Бу йил август ойи юмушлари одатдагидан бошқача бўлади, — дейди бригада етакчиси Ш. Турғунов. — Чунки кўкламги ёғингарчилик агротехник тадбирларни бир мунча орқага сурди. Ушбу ойда экин парваришини бўшаштирмаслик, кўсакка кўсак қўшиш талаб этилади. Биз бунинг чораларини кўраяпмиз. Шу билан бирга йиғим-теримга тайёргарлик ҳам қизитилади.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир механизатор Иззатулла Қаюмов. У экинга еттинчи марта ишлов бераяпти. 2. Бригада аъзоларидан Ҳосилхон Ҳошимова (чапдан), Карима Қаюмова, Муяссар Неъматова, Қандолат Саидова ва Минаввар Турғуновалар ниҳоллар учини чилпишмоқда.

А. ЮСУФБОЕВ олган суратлар.

ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ СОВЕТ-АМЕРИКА УЧРАШУВИ

Москва яқинидаги Ново-Огарево қароргоҳида 31 июль куни олий даражадаги Совет-Америка учрашуви давом эттирилди. Бу ерда, беҳаловат мухбирлардан олисда, М. С. Горбачев билан Ж. Буш бир кун аввал Кремлда бошланган мулоқотни ошкора ва норасмий муҳитда яна бошладилар.

Умуман эса Ж. Буш СССРга расмий ташрифининг иккинчи куни эрталаб АҚШ Президенти Кремль девори ёнидаги Номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйиши билан бошланди.

Шундан кейин у «Славянская — Рэдиссон» меҳмонхонасига борди, у ерда СССР ва АҚШ савдо-саноат аҳлининг юздан ортиқ намояндаси иштирокида амалий нонушта зиёфат берилди.

АҚШ Президенти иккала мамлакат ишбилармонлари билан учрашувда икки мамлакатнинг иқтисодий ҳамкорлигини анчагина кенгайтиришга кўмаклашадиган тадбирларни кўришга тайёрлигини айтди. У Вашингтонга қайтиб боргач, Совет-Америка савдо битимини ратификация қилиш учун конгрессга тақдим этмоқчи, шунингдек СССРга АҚШ билан савдо-сотиқда энг кўп қулайлик яратиш мақоми берилишига ҳаракат қилмоқчи эканини тасдиқлади.

Ж. Буш Совет Иттифоқининг энг яхши иқтисодий келажагига бўлган умидларни айни хусусий ишбилармонларнинг ташаббуси билан боғлаётганини очиқ-ойдин қилиб айтди.

* * *

Стратегик ҳужум қуроллари (СҲҚ)ни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши АҚШ Президентининг Совет Иттифоқига расмий ташрифи чўққиси бўлди. Катта Кремль саройининг Владимир залида бўлиб ўтган бу маросим турли даражаларда ўтказилган кўп босқичли мураккаб музокараларнинг ўн йиллик даврини якунлайди.

Шартномага СССР ва АҚШ Президентлари имзо қўйдилар. Бу ишни бажо келтириш учун улар фойдаланган авторучка қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида илгари эришилган аҳдлашувларга биноан тугатилган Совет ва Америка ракеталари металидан махсус тайёрланганлигининг рамзий маъноси бор.

Шундай қилиб, жаҳон тарихида биринчи марта қурол-яроғларни кўпайтиришни чеклабгина қолмай, шу билан бирга шу пайтгача ғамлаб қўйилган энг кўп вайронгарчилик келтирувчи оммавий қирғин қуролларини амалий равишда қисқартиришни ҳам кўзда тутадиган шартнома тузилди.

Ядро қуролларини тугатиш жараёни миқёси ва янгилиги жиҳатидан мислсиз қаттиқ назорат остига олинади. Бунда, жумладан, текширувнинг 13 тури, стратегик ядро қуролларини ишлаб чиқарувчи объектларининг ҳамма томонлари ва ўтиш нуқталари устидан доимий кузатув кўзда тутилади. Бундан ташқари томонлар баллистик ракеталарни учириб синаш вақтида улардан бериладиган телеметрия ахбороти устидан ўзаро назорат ўтказишлари алоҳида аҳамиятга эгадир.

Шартномада қўйилган вазифаларнинг бажарилишига кўмаклашиш учун СССР билан АҚШ шартнома кучга кирмасданоқ унга риоя этилиши ва текширувлар ўтказилиши билан шуғулланувчи қўшма комиссия тузадилар.

СҲҚга оид шартнома 15 йилгача кучини сақлаб қолади ва янги битим билан алмаштирилмаса, навбатдаги 15 йиллик муддатга узайтирилавериши мумкин.

Гарчи шартнома ўз аҳамияти жиҳатидан мислсиз бўлса ҳам, иккала томон унинг СҲҚнинг қисқартириш жараёнининг жуда муҳим ва истиқболли бошланиши эканини жуда яхши англаб турибди. Шу сабабли олий даражадаги Совет—Америка учрашуви арафасидаёқ СССР ва АҚШ вакиллари бу йўлдаги иш давом эттирилади, деб таъкидлаган эдилар.

СҲҚга оид шартномани имзолаш маросимида М. С. Горбачев билан Ж. Буш қисқа нутқ сўзладилар.

* * *

Шу куни СССР ва АҚШ Президентлари биргаликда совет ва чет эл журналистлари билан суҳбатлашдилар.

* * *

Кечқурун АҚШ Президентининг Москвадаги расмий қароргоҳи — Спасо-Хаузда Ж. Буш ва Б. Буш номидан СССР Президенти ва Р. М. Горбачева шарафига зиёфат берилди. Иккала мамлакат раҳбарлари қадаҳ кўтариб қисқача нутқ сўзладилар. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

* * *

31 июль куни эрталаб Президентлар Ново-Огаревода музокараларни давом эттиришди. Улар дунёдаги вазият хусусидаги фикрларини эркин ва ишонч руҳида бир-бирларига баён этдилар, дунёдаги вазиятни зўравонлик, муҳолифлик, қуролланиш пойгаси белгиламай қўйганидан кейин аҳвол қандай бўлаётганини назардан ўтказишди. Янги давр учун жуда хос бўлган ижобий ва салбий тамойиллар ҳақидаги нуқтаи назарларни қиёсладилар. Бошқа буюк давлатлар билан ўз муносабатлари ҳақида, уларнинг ўзаро алоқалари халқаро жараёнларни осойишта ва демократик йўлда сақлаш учун қандай аҳамиятга эга эканлиги тўғрисидаги маълумотларни бир-бирларига айтдилар. Мана шу ўзаро боғлиқлик нуқтаи назаридан, СССР—АҚШ муносабатларида эришилган даражани ва унинг шакли тубдан ўзгарганлигини, шунингдек иккала мамлакатдаги ички жараёнларни эътиборга олиб жаҳон сиёсатининг энг муҳим соҳаларида ўз ҳамкорлиги ва шерикчилиги истиқболларини белгилаб олдилар.

М. С. Горбачев билан Ж. Буш шу кунларда қилинган ишлар ҳақида ташқи ишлар вазири билан давлат котибининг ахборотини тинглаб, Яқин шарқдаги аҳволни бартараф этишда биргаликда ҳаракат қилиш йўлини келишиб олдилар, икки Президентнинг шу масалага оид баёнот бериши ҳақида бир тўхтамга келдилар. Югославиядаги воқеалар муносабати билан вужудга келган вазият батафсил муҳокама қилинди. М. С. Горбачев билан Ж. Бушнинг қўшма баёноти келишиб олинди.

М. С. Горбачев билан Жорж Бушнинг юксак даражадаги ҳамжиҳатлик ва бир-бирига ишонч руҳидаги Ново-Огареводаги учрашуви бутун муҳити, Президентлар ва ташқи ишлар вазирлари имзолаган муҳим ҳужжатлар туркуми — мана шуларнинг ҳаммаси жуда катта халқаро аҳамиятга молик воқеа рўй берганидан далолат беради. Икки буюк давлат ўртасидаги муносабатлар «совуқ уруш» сарқитларидан тобора кўпроқ холи бўлиб, янги давр — давлатларнинг тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ҳамкорлиги шароитидаги тинч, демократик жараён фойдасига самарали ишламоқда.

А. А. Бессмертних, Ж. Бейкер, Б. Скоукрофт, А. С. Черняев музокараларда қатнашдилар.

(ТАСС).

ФИДОЙИЛАР

Қуёш аёвсиз олов пуркайди. Дашт қўйнида туриб теваракка қарасангиз кўз ўнггингиз иссиқдан сароб бўлиб жимирлайди. Яшил пайкаллардаги баравж ғўзалар эса бахри-дилингизни очиб юборади Деҳқон меҳрига, офтоб ҳароратига қониб ўсаётган бу ниҳоллар чўлқуварларнинг фидойи меҳнатларидан далолат беради. Ҳар тупда 5—6 та кўсак олинган. Гул ва шоналар 10—15 дан зиёд.

— Пахтакорнинг иши ҳам нозик, ҳам машаққатли, — дейди Ульянов районидаги Алишер Навоий номли давлат хўжалигининг бригада бошлиғи Аҳмад Ҳайитов. — Чунки экин парваришидаги ҳар бир юмуш алоҳида эътибор ва масъулиятни талаб қилади. Жамоамиз буни яхши билади. Шу боисдан қатор ораларига ишлов бериш, озиқлантириш, суғориш каби ишлар ҳозирга қадар яхши ўтказилди. Бундан кейин ҳам суръатни бўшаштирмоқчи эмасмиз. Бугун-эрта ғўза чеканкасини тугаллаймиз. Сўнгра парваришга зўр берамиз.

Аҳмад ака суяги меҳнатда қотган, тажрибали деҳқон. Кўп йиллардан бери ер билан тиллашиб келаяпти. У бошлиқ бригада аъзолари айни пайтда 40 гектар ерда ғўза ўстиришаяпти. Ҳар гектар ҳосилдорлигини 35 центнерга етказиш кўзланган. Азаматлар пайкалларда мажбуриятга яраша ҳосил тўплаш учун бор тажриба ва маҳоратларини ишга солмоқдалар. Экинга ишлов беришда механизатор Ражаббой Шомирзаев шижоат кўрсатмоқда. У культиваторни унумли ишлатиб, ҳар куни 5—5,5 гектар майдонни қўлдан чиқармоқда.

Сув — ғўзанинг қони ва жони. Шу кезларда ниҳолларни вақтида, сифатли суғориш ҳар қачонгидан муҳимдир. Буни яхши билган Саид Абриев, Рашид Жумаев, Тўлабой Бозоров каби миришкорлар ғўзани оби-ҳаётга яхши қондирмоқдалар. Пайкаллар бегона ўтдан холи, чеканка кўнгилдагидек ўтказилмоқда. Бу юмушларни бажаришда Зулайҳо Абдуллаева, Очил Тўхтаева, Ойсара Жўраева, Рўзи Қаноатова сингари ишчилар бошқаларга ибрат бўлишаётир.

Дала шийпони чўлқуварларнинг мароқли дам олиш масканига айлантирилган. Бу ерда ҳар куни иссиқ овқат тайёрланиб, чой қайнатилмоқда. Бошқа қулайликлар ҳам бор. Ғамхўрлик заршуносларнинг ғайратларини оширмоқда.

М. ЖЎРАЕВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИГА» 1992 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БЎЛИНГ

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси таҳририяти ўз муштарийларини 1992 йил учун обуна бўлишга даъват этар экан, жамоанинг келгусидаги ижодий режалари катта ва кенг қамровли эканлигини маълум қилади. Деҳқончилик-саноат мажмуидаги илғор иш усуллари, меҳнатни ташкил этиш ва моддий рағбатлантиришнинг энг мақбул кўринишларида тўпланган тажрибалар доимий равишда оммалаштириб борилади. Пахтачилик, пиллачилик, чорвачилик, картошкакорлик, сабзавоткорлик, боғдорчилик-узумчилик ва бошқа тармоқлардаги долзарб муаммолар таҳририятнинг диққат марказида бўлади. Орол масаласи, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, ирригация-мелиорация шохобчалари самарадорлигини ошириш, замин ҳосилдорлигини кўпайтириш ва бошқа мавзуларга ҳам катта эътибор берилади. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, унинг таркибига кирувчи ва айни пайтда иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлган «Узмясомолпром», «Узхлопкопром», «Узптицепром», «Қоракўл», «Узсельхозхимия», «Ипак», «Узпчелопром» ва бошқа жумҳурият ишлаб чиқариш бирлашмалари, уларнинг вилоят ҳамда районлардаги ташкилотлари фаолиятини тўлақонли ёритишга кенг ўрин ажратилади. Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, автотранспорт, маҳаллий саноат ва қўшма корхоналардаги ютуқлар, кўндаланг турган муаммолар рўзнома саҳифаларида ўз ифодасини топади.

Рўзноманинг «Ўзбекистон Компартияси ҳаракат дастури амалда», «Мўътабар замин заҳматкашлари», «Партком котиби сўз сўрайди», «Ҳар соҳанинг ўз сарсаркори бор», «Дил ҳамрози», «Шарқнинг буюк мутафаккирлари», «Гулқайчи» сингари доимий рукнлари изчил давом эттирилади. «Бир пиёла чой баҳона», «Аёл қалби», «Табиат ва инсон», «Ойнома», «Қонун номи билан», «Сиз йўллаган мактублар», «Мунозара минбари» ва «Аччиқ асал» саҳифаларининг мавзу доираси янада кенгайтирилиб, мазмунан бойитилади. Булардан ташқари ўлка тарихи, Шарқ табобати, қадимий китоблар ҳақида қизиқарли мақолалар беришни, муштарийларни маънавиятимиз хазинасидан баҳраманд этишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Обуна мавсумини муваффақиятли ўтказишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасига, вилоят ва район партия қўмиталарига, хўжаликларнинг раҳбарларига, бошланғич партия ташкилотларига, касаба уюшмаларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳамда юқорида номлари санаб ўтилган жумҳурият ишлаб чиқариш бирлашмаларига, республика вазирликлари ва идораларига, уларнинг жойлардаги ташкилотларига таянамиз. Улар обунанинг уюшқоқлик билан ташкил этилишида бизга кўмак берадилар, деб ўйлаймиз. Шу ўринда ўтган йили меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оилалар ва бошқа бир қатор муштарийларни хўжалик, корхона ҳисобидан обуна қилишдек қимматли тажриба тўпланганлигини таъкидлаш зарур. Хайрли иш бу йил ҳам давом эттирилса айни муддао бўлади.

Ҳурматли муштарийлар! «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг 1992 йилги обуна баҳоси 25 сўм 68 тийин қилиб белгиланди. Шунга мувофиқ равишда 12 сўм 84 тийин тўланса, 6 ойга расмийлаштириш мумкин. Бу — сизнинг дилкаш суҳбатдошингиз, ишончли сирдошингиз, энг яқин маслаҳатгўйингиз хонадонингизга бир йилда 256 марта ташриф буюради деганидир. Бир газетани камида 3—4 муштарий ўқиса, минг-минглаб кишилар ўзларининг маънавий эҳтиёжларини қондирадилар, дунё воқеаларидан хабардор бўлишади, билим доирасини кенгайтирадилар. Рўзномага обуна бўлувчиларга «Қишлоқ ҳақиқати»нинг индекси — нашр кўрсаткичини эслатиб ўтамиз: 64602.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг фармони

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ПИЛЛАЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Пиллачилик халқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири эканини эътиборга олиб ҳамда тармоқ ишчилари ва мутахассисларининг Ўзбекистон ССР иқтисодиётига қўшаётган ҳиссасини рағбатлантириш мақсадида:

1. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пиллачи» фахрий унвони таъсис этилсин.

2. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пиллачи» фахрий унвони тўғрисидаги Низом ва ушбу фахрий унвоннинг кўкракка тақиладиган нишони тавсифи тасдиқлансин.

3. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пиллачи» фахрий унвони таъсис этилиши муносабати билан Ўзбекистон ССР давлат мукофотлари тўғрисидаги низомга қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

10-модданинг «б» бўлимидаги «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» сўзларидан сўнг «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пиллачи» сўзлари қўшиб қўйилсин;

12-модда «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» бўлимидан сўнг қуйидаги мазмундаги бўлим билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пиллачи» — колхозчиларга, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг ишчилари, мутахассисларига, ўқув юртлари, илмий тадқиқот ва тажриба муассасаларининг ходимларига, шунингдек, пиллачиликни ривожлантиришда хизматлари бўлган ҳамда шу тармоқда камида 20 йил бенуқсон ишлаган кишиларга берилади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1991 йил 1 август.

РЕСПУБЛИКАДА ИЖТИМОИЙ МАСАЛАЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШДА БАРҚАРОРЛИК, НОРМАЛ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВАЗИЯТ ТАЪМИНЛАНСИН

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлди. Унда жумҳурият вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгашининг ва халқ депутатлари вилоят кенгашлари ижроия комитетларининг раислари, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов олиб борди.

Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов Ўзбекистон ССР ҳукумат делегациясининг ХХР Шинжонг-уйғур мухтор районига сафари якунлари тўғрисида ахборот берди. Делегация ишини маъқуллаш тўғрисида қарор қабул қилинди. Барча вазирликлар, идоралар, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига ташриф чоғида эришилган аҳдлашувлар қандай бажарилаётганлигини алоҳида назорат остига олиш таклиф қилинди.

Мажлис қатнашчилари республика халқ хўжалигининг шу йил биринчи ярим йиллик иш якунларини, Ўзбекистон ССРнинг 1991 йил иккинчи ярим йилликдаги фавқулодда бюджетини ва бошқа баъзи масалаларни кўриб чиқдилар.

Мажлисда таъкидланганидек, мамлакатдаги ишларнинг аҳволи ёмонлашиб бораётганига, рўй бераётган жараёнлар Ўзбекистондаги иқтисодий вазиятга салбий таъсир кўрсатаётганига, табиий офат туфайли юзага келган қийинчиликлар кескин тус олаётганига қарамай, кўрилаётган тадбирлар жумҳуриятда асосан ижтимоий масалаларни ҳал этишда барқарорликни, нормал ижтимоий-сиёсий вазиятни таъминлашга имкон берди.

(Давоми 2-бетда).

РЕСПУБЛИКАДА ИЖТИМОИЙ МАСАЛАЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШДА БАРҚАРОРЛИК, НОРМАЛ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВАЗИЯТ ТАЪМИНЛАНСИН

(Боши 1-бетда).

Айни вақтда жумҳуриятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида аҳвол мураккаб бўлиб қолаётганлигидан далолат бермоқда. Ишлаб чиқарилган миллий даромад ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,4 фоиз қисқарди, ижтимоий меҳнат унумдорлиги 3,1 фоиз камайди. Энг муҳим халқ истеъмоли моллари ва озиқ-овқат маҳсулотларининг кўпгина турларини ишлаб чиқариш қисқарди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ялпи ишлаб чиқариш ҳажми, асосан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни камайтириш ҳисобига пасайиб кетди. Бу аввало, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, вазирликлар ва деҳқончилик-саноат мажмуи идораларининг раҳбарлари ва мутахассислари ҳали ҳам озуқа ишлаб чиқаришга етарли эътибор бермаётганликлари билан боғлиқдир.

Инвестиция соҳасида ҳам соғломлаштириш рўй бермади. Асосий фондларни ишга тушириш 30,7 миллион сўм қисқарди, 44 та объект фойдаланишга топширилмади. Капитал маблағлар ҳисобидан касалхоналар, клублар ва маданият уйлари, уй-жойларни фойдаланишга топшириш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайди.

Халқ хўжалиги тармоқларининг молиявий аҳволи ёмонлашди. Корхоналар ва ташкилотларнинг 13 фоиздан кўпроғи 160 миллион сўм миқдорида зарар кўрди. Актив оборотдан 2 миллион сўмдан кўпроқ маблағни дебиторлик қарзга олиш корхоналарнинг молиявий аҳволини ёмонлаштирмоқда.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги, республика банклари, вазирликлари ва идоралари корхоналар ҳамда ташкилотларнинг молиявий фаолиятини етарли даражада назорат қилмаяптилар, қарзларни камайтириш ва оборот маблағларни фаол ишлаб чиқариш жараёнига жалб этиш имкониятларини қидирмаяптилар.

Хўжалик алоқалари ва шартномавий интизомнинг бузилиши, республика халқ хўжалиги айрим тармоқлари иқтисодий кўрсаткичларининг пасайиши бюджет даромад қисмининг анча камайишига олиб келди. Фақат биринчи ярим йилликдагина бюджетга 1,1 миллиард сўм пул тушмади.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси буларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб, СССР Вазирлар Маҳкамаси билан мустақил республикалар ҳукуматларининг бозорга ўтиш шароитида мамлакат иқтисодиётини танглиқдан олиб чиқишга доир биргаликдаги ҳаракатлар дастуридан келиб чиқадиган вазифалар сўзсиз бажарилиши учун куч-ғайратларни жамлашга қарор қилди.

Барча вазирликлар ва идораларга йўл қўйилган қолоқлик ўрнини мумкин қадар тўлдириш ва 1991 йилнинг сентябрь —октябрь ойларида 1990 йилда эришилган ишлаб чиқаришнинг бир кунлик ўртача ҳажмларини тиклаш юзасидан шошилинч чоралар кўриш топширилди.

Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги барча комплекслар, республика вазирликлари ва идораларининг юзага келган аҳволдан чиқишга доир аниқ-равшан вазифалари белгилаб берилди.

Вазирлар Маҳкамаси бюджет камоматини қисқартириш, пул муомаласини барқарорлаштириш, республика аҳолисининг турмуш даражасини кўтариш ва уларга ижтимоий кафолатлар бериш билан боғлиқ тадбирларни ўз вақтида маблағ билан таъминлаш учун бюджет харажатларини 25 фоиз қисқартиришга ва бюджет камоматининг энг кам лимитини 4076,6 миллион сўм миқдорида тасдиқлашга қарор қилди.

Деҳқончилик-саноат мажмуи корхоналарининг молиявий аҳволини соғломлаштириш, улар нормал ишлашлари учун зарур шарт-шароит яратиш мақсадида колхозлар (бунга балиқчилик хўжаликлари ҳам киради), совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарини 1991 йилдан бошлаб барча турдаги солиқларни тўлашдан ва бюджетга тўловлардан озод қилишга қарор берилди.

Вазирлар Маҳкамасининг деҳқончилик-саноат мажмуига Молия вазирлиги ва Ўзбекистон ССР Иқтисод комитети билан биргаликда зарар келтираётган ва паст рентабелли колхозлар, совхозлар ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг фаолияти ва молиявий аҳволини ўрганиш ҳамда зарарсиз ишлашни таъминлашга қурби етмайдиган хўжаликларни қайта ташкил этишга доир таклифларни тайёрлаш, Вазирлар Маҳкамасига уларни мулкчиликнинг якка тартибдаги, ижара, жамоа усулидаги ҳамда бошқа шаклларига бериш тартиби тўғрисидаги таклифларни киритиш топширилди.

Вазирлар Маҳкамасининг мажмуаларига, барча вазирликлар ва идораларга корхоналарнинг ўзаро алоқаларини шакллантириш ва ривожлантириш, уларга моддий-техникавий ресурсларни етказиб беришни таъминлашда зарур ёрдам кўрсатиш юзасидан аниқ бир мақсадга мўлжалланган тадбирларни амалга ошириш топширилди.

Халқ хўжалиги барча тармоқларини куз-қиш даврида ишлашга пишиқ-пухта тайёрлаш зарурлигига уларнинг алоҳида эътибори қаратилди.

Жумҳурият Меҳнат вазирлигига, Иқтисод комитетига ва Давлат ҳисоб комитетига бу йил иш билан банд қилиш давлат хизмати тармоқларини, иш билан банд қилишга кўмаклашиш жамғармаларини шакллантиришни тугаллаш, оммавий ишсизликнинг олдини олиш, бозор иқтисодиёти талабларини назарда тутиб, ходимларни ва иш билан банд бўлмаган аҳолини ўқитиш, энг оз миқдордаги истеъмол бюджетлари тизимларини, аҳоли даромадлари индексациясини шакллантиришни тезлаштириш топширилди.

Буларнинг ҳаммаси ижтимоий масалаларни ҳал этишдаги барқарорликни ва республикада нормал ижтимоий-сиёсий вазиятни таъминлаш имконини беради.

Шу мажлисда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси республика Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув, Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги хом ашё ва енгил саноат маҳсулотлари таъминоти ҳамда уларни сотиш бош бошқармаси, Ўзбекистон ССР Ташқи савдо ва хорижий мамлакатлар билан алоқа давлат комитетининг республика истеъмол бозорини халқ истеъмоли моллари билан кўпайтиришга доир ишини ҳам муҳокама қилди.

Вазирлар Маҳкамаси пахтачиликдаги ишларнинг аҳволини муҳокама қилди ва ғўза парваришини кучайтириш ҳамда пахта хом ашёси ҳосилини териб олишга тайёргарлик кўриш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида қарор қабул қилди.

Вазирлар Маҳкамаси республика Адлия вазирлигининг «Эл» халқаро уюшмаси рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги қарорига рози бўлди. Республика аҳолиси билан хорижий мамлакатларда яшаётган ўзбеклар ўртасида маориф, маданият, санъат, адабиёт, саёҳатчилик соҳасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш, шунингдек қўшма корхоналар тузиш бу уюшманинг вазифаси ҳисобланади.

(ЎзТАГ).

МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ

ПЕТРАЗАВОДСК. Газетабоп қоғоз ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уни матбаачиларга муқим етказиб бериш Карелияда ташкил этилган «Ўрмонқоғознашр» уюшмасининг мақсадидир. Уюшма дарахт кесиш ва ёғочни қайта ишлаш корхоналари ва бир қанча марказий газеталарнинг нашриётларини бирлаштирди. Карелия ўрмон хўжаликлари юқори унумли машина-ускуналар сотиб олиши учун маблағ ажратилди: қоғоз етишмаслигининг сабабларидан бири ёғоч тайёрлаш тармоғининг техникавий жиҳатдан орқада қолганлигидир. Жумладан, «Репола» фин акционерлик жамияти билан тракторларнинг катта туркумини етказиб бериш тўғрисида битим тузилди.

* * *

МИНСК. Иқтисодиётнинг мавжланиб турган денгизида кемани тўғри бошқариб боришда Новополоцк «Измеритель» заводига «Шкипер» ёрдам беради. Корхона ўз йўналишини ўзгартириб ишлаб чиқара бошлаган янги маҳсулот — кемалар қатновини йўлдош орқали бошқаришда ишлатиладиган приёмникка шундай ном берилди. Корхонага келган Хитой мутахассислари янги маҳсулотнинг сифатига яхши баҳо бердилар. Асбобнинг хусусиятларини ХХР кемаларида намойиш қилишга келишиб олинди. Балки бу аҳднома завод жамоасининг ХХРдаги касбдошлари билан ҳамкорлигини ривожлантиришда дастлабки босқич бўлар: электрон техника ишлаб чиқарадиган қўшма корхона барпо этиш тўғрисида музокара олиб борилмоқда.

* * *

ЛУГАНСК. «Гипропромтеплица» илмгоҳи мутахассислари сабзавот комбинати лойиҳасини тайёрладилар. Бу комбинат қозонхона чиқитларидан фойдаланади. Москва вилоятидаги Москва шаҳар совети номли давлат хўжалигида 24 гектар майдонда ана шундай иссиқхона қурилмоқда. Лойиҳачилар айни пайтда газ келтиришга мўлжалланган қувур танқчиллиги муаммосини ҳам ҳал қилдилар. Келтирилган газни иссиқхона бўйлаб тарқатиш тармоғи учун полиэтилен қувурлардан фойдаланиш таклиф қилинди. Худди шундай экологик жиҳатдан соф иншоотлар лойиҳаси бошқа буюртмачилар учун ҳам тайёрлаб берилади.

* * *

ВОРОНЕЖ. Вилоят болалар клиник касалхонаси атом энергетиклари шаҳри Нововоронеж кичик корхоналаридан юз мингта бир марта ишлатиладиган шприц олди. Бундай шприцларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун маблағни маҳаллий кооперативлар, «Биопрепарат» концерни, «Атомэнергозапчасть» заводи ажратди. Ватанимизда ишлаб чиқарилган машина-ускуналар ўрнатилган корхона ҳар йили 200 миллиондан ортиқ шприц тайёрлайди.

* * *

ВИЛЬНЮС. Октябрдан бошлаб Литвада қишлоқ хўжалик корхоналарининг мол-мулки хусусийлаштирила бошланиши керак. Литва Олий Кенгашининг сессиясида қабул этилган қонун мана шуни кўзда тутади. Парламент «мувақат мудофаа раҳбариятининг ваколатлари тўғрисида»ги қонунни ҳам тасдиқлади. Унга сессиялар ўртасидаги танаффусда алоҳида хавф-хатар пайдо бўлган тақдирда давлатни ҳимоя қилиш учун ижроия ҳокимияти барча муассасаларига мажбурий бўлган зарур қарорларни қабул қилиш ҳуқуқи берилган.

* * *

ҚОЗОН. Татаристон республикасида президентлик кенгаши тузилди. Республика Президенти М. Шаймиев командасига «Камаз» акционерлик жамиятининг токари, Татаристон халқ ёзувчиси, саноат корхоналарининг, деҳқончилик жамоаларининг раҳбарлари, совет, касаба уюшмаси ходимлари, журналистлар киритилди. Кенгашнинг барча ўн етти аъзоси коммунистлар, етти киши собиқ партия ходимларидир.

(ТАСС).

Партия ташкилотларидан хатлар

ЗИММАДАГИ МАСЪУЛИЯТ

М. ҚОРЕҒДИЕВА,
Риштон районидаги Куйбишев номли жамоа хўжалиги бригадири, район партия комитети бюроси аъзоси.

Хўжалигимиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1991 йил июль пленуми ҳужжатларини манфаатдорлик билан ўқиб ўрганмоқдалар. Шубҳасиз, КПССнинг янги дастури лойиҳаси ҳақида мулоҳазалар билдирилмоқда. Хўш партияга нима учун айни шундай тусдаги ҳужжат зарур бўлиб қолди. Ана шу саволга пленумда шундай жавоб берилди: ўнлаб йиллар давомида партияга тиқиштириб келинган социализмнинг олдинги назарий ва амалий модели номақбул бўлиб чиқди. Ижтимоий турмушнинг ҳамма жиҳатларини тубдан қайта қуриш, демократик ислоҳ қилиш зарурати пайдо бўлди. Партиянинг ўзини янгилаш ҳам, янги партия дастурига эҳтиёж ҳам шу билан боғлиқдир.

Чинданам давр партия, коммунистлар олдига ўта масъулиятли вазифалар қўймоқда. Аҳволни ўнглаш, партия обрўсини кўтариш аввало ҳар бир КПСС аъзосининг фаолиятига боғлиқ. Риштон район партия комитети бюроси аъзоси сифатида ана шу долзарб масала хусусида кўп бош қотираман. Фикримча бизда аввало мустаҳкам интизом, изчиллик етишмаяпти. Яхшиямки Ўзбекистон Компартияси, Президентимиз меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан аниқ тадбирларни амалга оширишмоқда. Ҳаётбахш фармонлар ноз-неъмат бунёдкорларининг ҳам қаддини тиклади. Улар бозор муносабати билан юзага келган қийинчиликларни аста-секин енгиб ўтмоқдалар. Бундай шароитда бошланғич ташкилотлар катта роль ўйнаши керак. КПСС Марказий Комитети пленумида тўғри таъкидланди: жамиятда рўй бераётган ўзгаришлар айниқса бошланғич партия ташкилотлари билан қуйи комитетлар ходимларининг аҳволига ёмон таъсир қилмоқда. Ҳал қилувчи бўғинларда фаолият юритаётган ўртоқларни маънавий, сиёсий, ҳуқуқий, лозим бўлганида моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш жуда муҳим.

Агар коммунистлар етакчиси омилкор, ташаббускор бўлса мақсадга эришиш осон кўчади. Ўзимиздан қиёс. Бригада цех партия ташкилоти коммунистлар раҳнамолигини таъминлаш, ижро интизомини мустаҳкамлаш, тежамкорликни кучайтиришга катта эътибор бермоқда. Ҳал қилувчи дамларда КПСС аъзолари ишнинг оғирини елкаларига олишаяпти. Агротехник тадбирлар сифатли ўтказилмоқда. Жамоада соғлом муҳит яратилган. Пировард натижа учун барча масъул. Партия йиғилишларида коммунистлар КПСС Устави талаблари ҳамда шахсий топшириқларни қандай бажараётганликлари хусусида ҳисобот бермоқдалар. Ёш коммунистлар тажрибали деҳқонларга бириктириб қўйилган. Дала шийпони оммавий-сиёсий ишлар марказига айланган. Барча бир ёқадан бош чиқариб ишлаётганлиги кутилган натижани бермоқда. Бунга ўтган йилиёқ кўпчилик ишонч ҳосил қилди. Ҳар гектар ердан 40 центнердан оқ олтин йиғиштириб олдик. Бу хўжаликда энг юқори кўрсаткич эди.

Бригадамиз аъзолари бу йил 62 гектар ерда деҳқончилик қилишмоқда. Шундан 12 гектарида пиёз етиштирдик. Ҳақиқий деҳқон, эътиқодли коммунист ҳамиша ўз сўзининг устидан чиқади. Йил бошида ҳар гектар ердан 250 центнердан пиёз ҳосили олиш режалаштирилганди. Пудрат шарофати туфайли бу кўрсаткич қарийб 300 центнерни ташкил этди.

Заршунослар ҳам бўш келишмаяпти. Агротехник тадбирлар оби-тобида амалга оширилмоқда. Саратон қуёшига, деҳқон меҳрига қонган ғўзалар бўлиқ, бақувват бўлиб ўсаяпти. Ҳосил тугунчалари кун сайин кўпаймоқда. Ният бу йил ҳам аввалги муваффақиятни такрорлаш. Барчамиз моҳир механизатор Даврон Юнусовни чин дилдан ҳурмат қиламиз. У ўз касбининг чин ихлосманди. Ёғингарчилик туфайли ғўза ниҳоллари қатқалоқ исканжасида қолганида механизатор тиним билмай меҳнат қилди. Топшириқни 1,5 ҳиссага адо этди. Бундай илиқ гапларни Чўлпоной Бобораҳимова, Гулсуной Раҳимова, Оқлиддин Мамаюсупов сингари уста деҳқонлар шаънига ҳам айтиш мумкин. Кўпинча муваффақиятларимиз сири ҳақида сўрашади. Жавоби тайин: бригада аъзолари гап сўзни йиғиштириб, амалий ишга зўр беришаяпти. Қийинчиликлар омилкорлик билан енгиб ўтилмоқда. Бахтга қарши марказий шаҳарлардаги кўпгина коммунистлар, халқ депутатлари мажлисбозликка зўр бермоқдалар. Айрим ерларда партия ташкилотларининг обрўси тушиб кетди, улар билан кўпчилик ҳисоблашмай қўйди. Ташвишли ҳолни бартараф этиш, пленум ўртага қўйган долзарб вазифаларни муваффақиятли уддасидан чиқишнинг бош шарти — ҳалол меҳнат қилишдир. Мамлакат енг шимариб ишга киришмас экан, ҳеч қачон ҳаётимиз қувончли, дастурхонимиз тўкин-сочин бўлмайди.

Суратдаги велосипед миниб турган кишиларнинг кимлигини билишга қизиқаётгандирсиз. Марҳамат, танишинг: Ўзбекистон районидаги Ленин номли жамоа хўжалигининг ижарачилари — ака-ука Нишонбой ва Адҳамжон Дадабоевлар. Бу йил улар 5 гектар ерда картошка, 2 гектарда карам, шунча жойда пиёз, помидор ўстириб мўл ҳосил олишди. Айни пайтда 5 гектар майдонда ғўза парвариш қилинаяпти. Унинг ҳосилдорлигини гектар бошига 40 центнерга етказиш кўзланмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ПАРТКОМ КОТИБИ ОБРЎСИ

Б. ЮСУПОВ,
Кашқадарё вилоятидаги «Автотехобслуживание» ихтисослашган корхонаси партия ташкилоти котиби.

Қайта қуриш йўли КПСС XXVIII съезди қарорларида мустаҳкамлаб қўйилган. Демакки, бу масалага қайтишга ҳожат йўқ. Бутун диққат эътибор партия режасини рўёбга чиқаришга қаратилмоғи лозим. Афсус, шундай кишилар борки улар съезд йўлига очиқдан-очиқ қарши чиқдилар. Партиянинг ҳозирги бутун сиёсатини шубҳа остига олмоқдалар. Бу ҳақда пленумда алоҳида гап борди.

Эндиги асосий вазифалардан бири бошланғич ташкилотлар жанговарлигини оширишдир. Агар коммунистлар вазиятга тўғри баҳо бериб, қайта қуриш йўлини қатъий туриб ҳимоя қилмасалар аҳвол янада чигаллашиб бораверади. Партком котиби обрўси, ташкилотчилиги ҳал қилувчи омилдир. Корхонамизда 17 нафар КПСС аъзоси бор. Бир қарашда ишлар чакки эмас. Бироқ ишчи ва хизматчиларнинг ташвишлари билан яқиндан танишилса муаммолар сероблиги равшан бўлади. Аввало ҳал қилувчи бўғинларда қайта қуриш суст бормоқда. Омилкорлик, ташаббускорлик кўрсатаётган кишилар кўп деёлмайман. Ўзим 27 йилдан буён партия аъзосиман. Партком котиби этиб сайланганимга икки йил бўлаяпти. Дастлаб қийналдим. Оммавий-сиёсий, ғоявий тарбиявий ишларни ташкил этишда тажриба камлиги яққол сезилди. Коммунистларга суяндим. Устахоналарда ишчилар билан дилдан суҳбатлашдим. Улар бошланғич ташкилот ишини жонлантириш омиллари хусусидаги фикрларини ўртага ташладилар. Илғорлар тажрибаси оммалаштирилди. Вақт ўтиши билан КПСС аъзоларининг шахсий ибрати муҳитга ижобий таъсир ўтказа бошлади. Нозик участкаларда фаолият юритаётган ишчилар, мутахассислар аттестациядан ўтказилди. Бошқарув аппарати қисқарди. Ҳар иш жойида хом ашё, электр энергиясини тежаш учун қатъий ҳаракат бошланди. Муҳими одамларда ишонч, иштиёқ туғилди, янги ташаббуслар юзага келди. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг синалган усулларидан оқилона фойдаланишга эътиборни кучайтирдик. Бригада пудрати меҳнат унумдорлигини оширди. Моддий манфаатдорлик таъминлана бошлади.

Ҳозирги кунда бригадаларни омилкор кишилар бошқаришмоқда. Қарши автомобиль ремонти устахонасидан И. Хўжамбердиев, 3-хизмат кўрсатиш участкасидан М. Мусин ўртоқлар бошлиқ бригадаларда қувончли натижаларга эришилмоқда. Шартнома асосида ишлаётганлар ҳар бир сўмни жойига сарфлашаяпти. Тежамкорлик барчанинг эътиборида. Сўнгги вақтда 5,4 минг сўм иқтисод қилишга эришилди. Ойлик, квартал топшириқлари бир ярим ҳисса бажарилмоқда. Бозор иқтисодиёти янги муаммоларни ўртага қўйди. Уларни муваффақиятли ҳал этиш йўллари қидирилмоқда.

Ҳозирги кунда бошланғич партия ташкилотларига катта имкониятлар яратилган. Гап оқилона иш юритиб, коммунистлар масъулияти ва ташаббускорлигини оширишда қолган. Қувончлиси шуки, уларнинг кўпчилиги садоқатларини амалда намойиш этишаяпти. Ҳал қилувчи бўғинларда фаолият юритаётган Р. Усмонов, П. Каттаев, А. Крижиновский, С. Умиров, шунингдек, корхона директори И. Асадов изланувчан, ишбилармон коммунистлар сифатида кўпчиликка танилдилар. Ўзимча фикр қиламан: қани энди ҳамма ҳам ана шу фидойилар каби яшаса, меҳнат қилса. Ҳаётимиз фаровон, дастурхонимиз яна тўкин-сочин бўларди. Партком котиби сифатида муайян даражада ишончни оқлаётганимдан хурсандман.

Ҳозирги кунда ишчилар ўртасида КПСС Марказий Комитети июль пленуми ҳужжатлари кенг тарғиб қилинмоқда. Жонли суҳбатларда партия ташкилоти олдидаги муҳим вазифалар ойдинлаштириб олинмоқда.

Пайариқ районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги озуқакорлари чорва қишловига мўл ем-хашак жамғариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Уюшқоқлик, омилкорлик туфайли бир гектар ерга экилган маккажўхори яхши ривожланди. Ҳадемай ўрим-йиғимга киришилади. Ихтисослашган бригада аъзолари бу йил гектаридан 65 центнердан макка дони олишни кўзлашмоқда.

СУРАТДА: жамоа ютуғига муносиб улуш қўшаётган маккажўхорикор Нигора Бердиқулова.

К. ТУРСУНОВ олган сурат.

ИҚТИСОДИЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

НУКУСДА МОЛ БИРЖАСИ

Нукусда универсал мол-хом ашё биржаси тузилди. У қишлоқ хўжалик иқтисодиёти илмий тадқиқот илмгоҳининг Қорақалпоғистон бўлими ҳузуридаги бозор иқтисодиёти илмгоҳида биринчи марта ташкил этилди.

Биржанинг ташкил этилиши жумҳурият халқ хўжалигини бозор иқтисодиёти йўлига ўтказиш дастури рўёбга чиқарилаётганининг натижаси бўлди. У Қорақалпоғистон Олий Кенгаши қабул қилган акционерлик жамиятлари ва ширкатларнинг бошқа турлари тўғрисидаги қонунга жавоб беради.

Биржанинг низом жамғармаси — 4 миллион сўм. Савдога хом ашё ва маҳсулотлар, шу жумладан мармар, пахта, жун, гуруч чиқариш назарда тутилмоқда. Биржа ташкилотчилари у узоқ вақтгача бундай бўлмаслигига, келгусида бир қанча ихтисослашган бўлинмаларга ажраб кетишига умид боғлашмоқда.

МАВСУМГА ТАЙЁРЛАНИБ

Урганч ёғ-мой комбинатида ишлаётган барча кишиларнинг ярмидан кўпроғи — 400 киши бир вақтнинг ўзида навбатдаги меҳнат таътилига чиқишни сўраб ариза берди. Уларнинг илтимоси қондирилибгина қолмади, айни вақтда моддий жиҳатдан рағбатлантирилди. Таътилга чиққан ҳар бир ходим бу гал ўрта ҳисобда қўшимча равишда 50 сўмдан компенсация олди.

Ишчиларнинг оммавий тарзда таътилга чиқиши жамоат фаолиятига ҳеч таъсир қилмади. Комбинат тузилган режага кўра тўла-тўкис таъмирлаш учун тўхтатиб қўйилди. Ўн ой давом этган бутун мавсум мобайнида корхона кечаю-кундуз, муттасил ишлади. Шу вақт ичида 122 минг тонна чигит уруғи қайта ишланди. Жумҳурият савдо тармоқларига 20 минг тоннадан ортиқ тозаланган ёғ ва етти ярим минг тонна кир совун ортиқ жўнатилди. Чорвачилик фермалари билан қишлоқ аҳолиси ва шаҳарликларнинг шахсий моллари учун кўплаб шулха ва кунжара етказиб берилди.

Хуллас, ёғ ишлаб чиқарувчилар мавсум мобайнида 4,5 миллион сўм фойда ишлаб топдилар, бу фойданинг катта қисми жамоа ижтимоий-маиший эҳтиёжларини яхшилашга сарфланади.

(ЎзТАГ мухбири).

БУНЁДКОРЛИК КЎЛАМИ

Қўшработ район Зармитан қишлоғи яқинидаги олтин кони ишчилар посёлкасида 50 ўринли касалхона фойдаланишга топширилди. Шифохона қурилишига, уни тиббиётнинг замонавий асбоб-ускуна ва мебеллар билан жиҳозлаб чиқишга давлат ҳамда корхона бюджетидан 600 минг сўм сарф қилинди. Касалхона даволаш, жарроҳлик ва болалар бўлимларидан иборат.

— Сўнгги икки йил ичида бу бизнинг соҳада юз берган иккинчи муҳим воқеадир, — дейди район бош врачи Тўйчи Турдибеков. — Бирмунча вақт илгари 330 ўринли район касалхонаси ишга туширилганди.

Зармитандаги сингари янги касалхона қурилиши бу йил тоғ этагида жойлашган Жўш посёлкасида ҳам бошлаб юборилади. Уни 1992 йилда фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

1991 йили Қўшработда тиббиёт соҳасига алоҳида эътибор берилмоқда. Район соғлиқни сақлаш тармоқларини ривожлантиришга 4.700 минг сўм ажратилган. Бу маблағнинг катта қисми қишлоқларда янги тиббиёт масканларини қуриш, эски амбулатория, фельдшер-акушерлик шахобчаларини таъмирлаш, жиҳозлаш ишларига сарфланади.

Қорақалпоғистондаги Шуманай ва Жиззах вилоятининг Ғаллаорол районларида деҳқончилик-саноат мажмуини ривожлантириш учун ишчи кадрлар тайёрлайдиган қишлоқ ҳунар-техника билим юрти бинолари фойдаланишга топширилди. «Қаракалпакресагрострой» бирлашмаси ва «2-Джизакагрострой» тресть бинокорлари иморатларни белгиланган муддатда қуриб бердилар.

«Узагрострой»нинг Андижон, Фарғона, Қашқадарё, Сирдарё ва Хоразм вилоятлари бўлинмаларининг 1991 йилги ишлаб чиқариш дастурида ишга тушириш кўзда тутилган яна 9 та ҳунар-техника билим юрти биноларида қурилиш ишлари жадал давом эттирилмоқда. Фарғонадаги 3-трест бинокорлари пудратчи ташкилотлар билан ҳамкорликдан 540 ўқувчига мўлжалланган комплексни яқин кунларда қуриб битказиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

* * *

«Узагрострой» жумҳурият бирлашмасининг бўлинмалари колхоз ва совхозлар, шунингдек, бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналарининг 20 миллион сўмга яқин маблағини ўзлаштириб, қишлоқ аҳлининг уй-жой қуриш буюртмаси юзасидан белгилаган режасини муваффақиятли бажардилар. Фойдаланишга топширилган турар жойлар саҳни 50 минг квадрат метрдан ошиб кетади. Андижондаги, 1-Бухородаги, 3-Жизазхдаги 2-қурилиш-монтаж тресги бунёдкорлари айниқса юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Қишлоқ меҳнаткашларининг хусусий уй-жойларини қуришга пудратчи ташкилотларни жалб қилиш ҳар жиҳатдан рағбатлантиришга моликдир. Қишлоқ аҳлининг маблағига қурилаётган уй-жойлар ҳажми яна ҳам кўпроқ бўлиши мумкин эди. Бироқ бинокорлик материаллари ва конструкциялар баҳосининг кўтарилгани сабаби деҳқон уйлари қийматининг анча баландлиги кўпчиликни чўчитмоқда.

* * *

Қизилтепа районидаги «Ленинград» колхозида 600 ўринли томошагоҳи, шунингдек бадиий ҳаваскорлик ишлари ва спорт билан шуғулланиш учун алоҳида заллари бўлган клуб биноси ишга туширилди. Бу маданий масканни «Узагрострой»нинг вилоятдаги 3-тресги қуриб битказди. Қурилиш-монтаж бирлашмасининг бўлинмалари йил бошидан бери Наманган районининг Тельман номли, Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон», Хоразм вилояти Хонқа районининг Охнубобоев, номли Тошкент вилояти Коммунистик районидаги «Политотдел» колхози ва бошқа хўжаликларда яна 10 та клуб биносини қуриб фойдаланишга топширдилар.

Жорий йилнинг иккинчи ярми давомида 25 тага яқин клуб бинолари ишга туширилади. Бу клубларнинг аксарияти колхозлар маблағига қурилмоқда.

И. АХМЕТОВ.

ҚИШЛОҚДА ГИЛАМ ТЎҚИШМОҚДА

Марҳамат районининг Қушчи қишлоғида истиқомат қилаётган аёллар яқин-яқингача беиш эдилар. Энди улар енгил саноат корхоналари чиқиндилари ва ишлаб чиқаришга яроқсиз жунлардан гиламлар, миллий палослар ва шолчалар тўқишмоқда.

Ленинск шаҳар 2-пахта заводининг Қушчи пахта тайёрлаш пункти жамоаси ташаббуси билан бўш ётган биноларда гилам тўқиш цехи очилди, ҳозирдаёқ бу цехга 20 нафар қишлоқ аҳолиси ишга жойлашди.

Ишлаб чиқариш бинолари ва хом-ашё ресурсларининг борлиги, ишчи кучининг мўллиги тақчил халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқарадиган янги корхоналарни кўпайтиришга ёрдам бермоқда.

ЎЛКАМИЗ НЕЪМАТИ — ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

КАРВОН КАТТА ЙЎЛДА

Ўзбекистон иқтисодий харитасида янги ташкилот — «Узплодовошчвинпром» концерни пайдо бўлганидан бери ярим йилга етар-етмас вақт ўтди. У уч юздан ортиқ мева-сабзавот ва боғдорчилик-виночилик давлат хўжаликларини, 60 дан кўпроқ консерва ва мусаллас тайёрлаш заводларини, қурилиш, транспорт ҳамда савдо ташкилотларини ўз атрофига бирлаштирди. Жумҳуриятимизда маҳсулотни ишлаб чиқариш, қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш юзасидан бутун бир ишлар туркумини ўз қўлига олган дастлабки бирлашма пайдо бўлди.

Сиз билан бизни мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш борасида қандайдир сезиларли ўзгаришларни концерндан талаб қилиш учун беш ой жуда озлиги шубҳасиздир. Ҳар ҳолда янги ташкилотнинг дастлабки қадамларига қараб иқтисодиётимизни кўтариш учун узоқ йўлни музаффарона босиб ўтишга қодир бирлашма пайдо бўлиши ёки бўлмаслигини аниқлаш мумкин.

Айни вақтда, дастлабки мавсумда янги ташкилот ўз қобилиятини кўрсатиш учун оғир синовдан ўтишга мажбур бўлди. Жилла бўлмаса, бу йилги баҳорни, тошқинлар рўй берган ёз фаслининг аввалини, жала ва дўл қуйган кунларни эсланг.

Буларнинг ҳаммаси концерн хўжаликлари 4,5 минг гектар ердан ортиқроқ майдонда янги боғлар ва 3 минг гектарга яқин ерларда токзорлар барпо этишига халақит бера олмади. Айни вақтда яна 4200 гектар боғ ва 2500 гектар токзор парваришланиб, қайтадан тикланди. Албатта, кўчатлар биринчи ҳосилга киргунга қадар уч-тўрт йил ўтади. Лекин бозордаги қимматчиликдан озор чекаётган биз учун, ана шу тадбир ҳам яқин келажакка умид бағишлайди.

— Концерн олдига кўп вазифалар қўйилган, дейди унинг бошқаруви раиси, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди А. Ҳ. Тошкенбоев. — Биринчидан, биз жумҳурият аҳолисининг мева-сабзавот маҳсулотларига эҳтиёжини тўла қондиришимиз лозим. Аҳолига янги узилган мева-сабзавот маҳсулотларини ҳам, қуритилган ва консерва қилинган ҳолдаги маҳсулотни ҳам етказиб беришимиз зарур. Иккинчидан, Бутуниттифоқ жамғармасига маҳсулот етказиб бериш ҳажмини кўпайтиришимиз даркор. Учинчидан, Ўзбекистон сабзавотлари ва меваларининг, узум ва полиз экинларининг, юқори навли мусалласлари ва коньяклари шуҳратини тиклашимиз, жаҳон бозорида рақобат қила оладиган маҳсулот ишлаб чиқаришимиз керак. Умуман... айтадиган бўлсам гап кўп, режаларимиз катта...

Бугун концерннинг консерва цехлари ва заводларини ускуналар билан шиша ва ёғоч идишлар билан, боғлар ва токзорларда ишлаш учун машиналар механизмлар билан таъминлаш зарур бўлиб турибди.

Бугунги кунда, айтиш мумкинки, дастлабки қадамлар қўйилди. СССР Авиация саноати вазирлиги билан консерва саноати учун ускуналар ишлаб чиқиш ва тайёрлаш тўғрисидаги битим имзоланди. Бу мева ва сабзавот маҳсулотларини қайта ишлайдиган автоматлашган линиялар ва цехларнинг бутун бир мажмуи бўлади. Битим беш йилга мўлжалланган.

20 миллион декалитр мусалласни идишларга қуядиган 20 та цех ишга туширилди. Бунда 10 миллион декалитр мусаллас ҳозирги пайтда бочкаларга солиниб, жумҳуриятимиз ташқарисига юборилишини ҳисобга олмоқ лозим.

Тошкентда шиша идишлар ишлаб чиқарадиган завод қурилиши бошланди. Шиша идишлар етишмаслиги натижасида ҳозир коньяк вино идишларига, арақ ёғ идишларига, вино эса уч литрли балонларга қуйилмоқда. Янги завод йилига 50 миллион дона шиша идиш ишлаб чиқаради.

Жумҳуриятимизнинг спирт мустақиллиги муаммоси ҳам бартараф этилмоқда. Чунки ҳозиргача бошқа жумҳуриятлардан спирт оляпмиз. Бугунги кунда спиртнинг нархи 10 баравар ва ундан ҳам кўпроқ қимматлашиб кетди. Спирт ишлаб чиқарадиган заводларимиз мусаллас-арақ маҳсулотлари нархини барқарорлаштиришга ёрдам беради, ўзингизга маълумки, бу нархлар ҳар куни қимматлашиб бормоқда.

Концерннинг мустақиллиги унга жаҳон бозорини мўлжаллаб тузилма яратиш имконини берди. Унинг таркибида ташкил этилган ташқи иқтисодий алоқалар бошқармаси етакчи капиталистик мамлакатларнинг фирмалари билан тўртта қўшма корхона тузилганини маълум қилди. Маркетинг ва бозор талабини ўрганиш бўлинмалари эса концернга кирувчи барча ташкилотларнинг бозорга мослашишига ёрдам бермоқда.

Дастлабки натижалар кишини қувонтиради. Саноат маҳсулоти ҳажми таққослама нархларда 28 фоиз кўпайди. Меҳнат унумдорлиги эса 23,2 фоиз ортди. Коньяк ва шампань мусалласидан ташқари, асл ҳолдаги барча турдаги маҳсулотларнинг кўпайишига эришилди.

Умуман, қисқа вақт ичида анча ишлар қилинди. Маҳсулотни кўпайтириш учун эса имкониятлар ошиб-тошиб ётибди. Биринчи ярим йилликда маҳсулот етказиб бериш борасидаги шартнома мажбуриятлари атиги 98,3 фоиз бажарилганини айтишнинг ўзи кифоя. Истеъмолчиларга 6,5 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди. Олтита корхона мева-сабзавот консерваларини ишлаб чиқариш режасини барбод қилди, бир қанча мусалласчилик заводлари ҳам топшириқни бажармади.

Концерн жуда катта — ва мураккаб карвон. Бу қадар мураккаб ташкилотни тузиш ва бошқариш осон эмас. Лекин катта карвонга катта йўл деган гап бор. Унинг кўп минг кишилик жамоасига фақат муваффақият тилаймиз. Унинг муваффақияти натижасида дастурхонимизда сабзавот маҳсулотлари ва картошка, мева ва узум, қовун ва тарвуз мўл бўлишини ҳис қиляпмиз.

Ю. БОНДАРЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

СУРАТЛИ ЛАВҲА

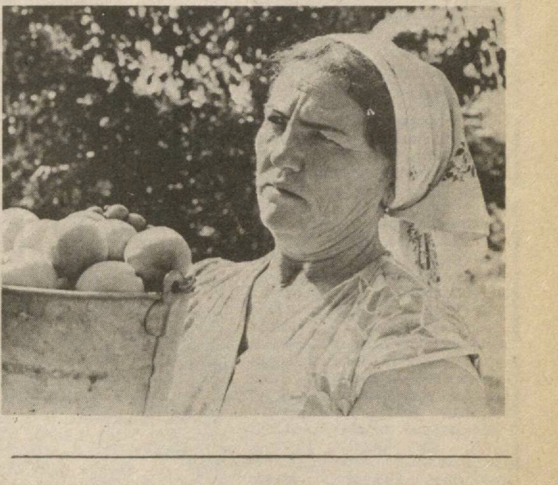

Чиноз районидаги «Олмазор» давлат хўжалиги-заводи боғларида айни пишиқчилик. Боғбонлар етилган меваларни маҳтал қилмай йиғиб-териб, истеъмолчиларга сархил ҳолда етказиш пайида бўлмоқдалар. Айниқса 2-бригада боғларида иш қизғин. 50 гектар олмазор ва 15 гектар шафтолизор ҳосили тезу соз саранжомлаб олинаяпти.

СУРАТЛАРДА: 1. Шафтоли терими пайти. 2. Хўжалик директори И. Тожибов (ўнгда) ва боғбон Н. Асанов ҳосил чўғидан мамнун. 3. Ишчилар Белял Асанов ва Риза Эмиралиев маҳсулотни жўнатишга ҳозирлашмоқда. 4. Ишчи Азизахон Йўлдошева кунлик топшириқни ошириб бажараяпти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган суратлар.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

КОСОНСОЙ. «Ленин йўли» давлат хўжалигининг Убайдулла Абдуллаев бошлиқ боғдорчилик бригадаси аъзолари йил қийин келганига қарамай мўл мева етиштиришга бел боғлаганлар. Айни кунларда пишиб етилган ҳосилни йиғиштириб олиш қизғин. Эргаш Атоев — бригаданинг тажрибали боғбонларидан бири. У хўжаликда меҳнат қилаётганига 50 йилдан ошди. 30 йил бригадирлик қилди. 1985 йили бошқарувнинг розилиги билан «Комсомол» участкасининг шимолидаги уч гектар қаровсиз, тошлоқ ерни ўзлаштиришга киришганди. Бу жойга шафтоли, ўрик каби мевали кўчатлар ўтқазди. Ёш ниҳоллар амал олиши учун бор тажрибасини ишга солди. Бугунги кунда партия ва меҳнат фахрийси Э. Атоев яратган боғ ширин-шакар мева бермоқда. Моҳир боғбон хўжаликка камида 10 тонна мева етказиб бермоқчи.

Ю. ШАРИПОВ.

* * *

ТОШКЕНТ. Райондаги «Ленинград» давлат хўжалигининг Маман Ғуломов бошлиқ бригадаси сабзавоткорлари яхши натижаларга эришмоқдалар. Жамоа 6 гектар ерда эртаги карам ўстириб, ҳар гектар ҳособига 250 центнер ўрнига 400 центнердан ҳосил олди. Айни пайтда 10 гектар майдондаги помидор ҳосили пешмапеш йиғиштириб олинмоқда. Унинг ҳар гектаридан режадагидан 50 центнер кўп, яъни 300 центнердан маҳсулот саранжомлаш кўзланмоқда. Ҳозиргача 3 тонна помидор тайёрланиб, истеъмолчиларга жўнатилди.

Бригадада 5 гектар ерга кечки карам ниҳоллари ўтқазилиб, парвариш қилиняпти. Икш оилавий пудрат асосида йўлга қўйилгани қўл келмоқда. Нўъмон Илҳомжонов, Туроб Ғуломов ва бошқа ишчилар ўрнак кўрсатишаяпти.

Т. ДЎСАНОВ.

* * *

НАМАНГАН. «Қизил байроқ жамоа хўжалигининг Тепақўрғон қишлоғидаги анжирзорлар нафақат ушбу районда, балки вилоятда ҳам машҳур. Абдуғаффор Исоқов, Долибой Аҳмадалиев, каби боғбонлар етиштираётган мева ҳамма жойда харидоргир ҳисобланади. Донецк, Киев шаҳарларидан ва бошқа жойлардан уларнинг номига келаётган мактубларда анжирга юқори баҳо берилган. Бу шифобахш неъматдан яна юборишларини сўрашган. Тепақўрғонлик боғбонлар бу йил 1.700 туп анжирни парвариш қилмоқдалар. Эл дастурхонига 14 тонна анжир тортиқ этиш кўзда тутилмоқда.

А. ХОЛМИРЗАЕВ.

АНЖИР МУАММОСИ

— Анжир етиштиришни падари бузрукворимдан ўрганганман, — дейди Урганч районидаги Калинин номли жамоа хўжалиги аъзоси Холбой Ҳожибоев. — Раҳматли отамни қишлоғимизда ҳамма анжирчи деб ҳурмат қиларди. Қўшни қишлоқлардан, районлардан танишбилишлари, ёр-дўстлари пишиқчилик кезларида бизникига келиб анжирхўрлик қилишган.

Чиндан ҳам ушбу хўжаликнинг Чаккашоликор қишлоғида анжирчилар элати яшаб келган. Ҳозирги пайтда уларнинг авлоди ота-боболаридан мерос касбни давом эттиришмоқда. Шулардан бири Холбой Ҳожибоевдир.

Холбой ака билан анжирчиликнинг ўтмиши, бугуни ва келажаги ҳақида узоқ суҳбатлашдим.

— Даставвал вилоятимизда анжирчилик нима учун ривожланмаётганлиги хусусида ўз фикр-мулоҳазаларимни айтмоқчиман, — деди Холбой Ҳожибоев. — Бунга сабаб, биринчидан, хуторларни тугатиш баҳонасида мавжуд анжирзорлар бузиб ташланиб, ўрнига чигит экилди. Иккинчидан, янгитдан қурилган қўрғонларнинг хонадонларига томорқа оз ажратилди. Бу ерда боғ қилиш керакми, сабзавот экасанми ёки чорва учун озуқа етиштирасанми, хуллас, ҳайронсан киши. Анжир етиштирмоқ учун каттароқ жой керак. Хайриятки, жумҳуриятимиз Президенти қишлоқларда юзага келган оғир аҳволни, муаммоларни ўз вақтида пайқаб, одамларга қўшимча томорқалар беришга фармон чиқарди.

— Тажрибали деҳқонларнинг айтишларича, анжир саккиз йилда тўлиқ ҳосилга киради. Балки унинг ривожланмай келаётганига шу сабаб бўлаётгандир. Ахир, шунча йил сабр-тоқат билан ҳосилини кутиш осон эмас.

— Гапингиз тўғри. Бироқ ҳақиқий боғбон тоқатли бўлади. Меҳнатсиз роҳат йўқ. Халқимизда «Сабрнинг таги олтин» деган мақол бор. Агар анжир емоқчи бўлсак чидам билан кутишимиз керак. Яна бир томони, анжир албатта саккиз йилда эмас, балки олдинроқ ҳам ҳосил беради. Лекин сиз айтган муддат ўтгач, унинг меваси мўл-кўллашади.

Менимча, кўпчилик анжирчиликнинг меҳнати оғирлигидан қочади. Негаки, ҳозирга қадар анжирни кўмиб-очадиган бирон-бир техника яратилмаган. Эҳтимол бундан кейин ҳам бўлмас.

— Якан ўрнига шоли сомонидан фойдаланса бўлмайдими?

— Бу ҳам тажрибада синаб кўрилган. Лекин яканнинг ўрнини ҳеч нарса босолмайди.

Биз кўпдан бери уни Гурлан районининг «Коммунизм» жамоа хўжалигидан олиб келаяпмиз.

— Холбой ака, шу кунлардаги ишларингиз ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Мен кўрган, билганларимни айтдим, холос. Қишлоғимизда Қўзибой ака деган киши бор. Ёши 70 га бориб қолган бўлса-да анжирзордан чиқмайди. У ҳовлидаги боғидан ташқари хўжаликнинг 5 гектарлик янги анжирзорига бош-қош. Қўзибой Қурёзов Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, анжирчилик бригадаси бошлиғи. Бизнинг оиламиз жамоа анжирзоридан 1 гектарини пудратга олиб меҳнат қилмоқда. Унга 180 туп кўчат ўтқазгандик. Икки йил бурунги бу ниҳоллар яхши тутиб ўсаяпти. Улар мевага киргунча қатор ораларида сабзавот етиштираяпмиз. Томорқамизда эса 40 туп ўн-ўн икки йиллик анжирлар бор. Уларни кўмиб-очишда қариндош-уруғлар яқиндан кўмаклашишади. Очиғини айтганда, оиламиз иқтисоди яхши бўлишида, рўзғор тебратишда, тўй-маъракалар ўтказишда анжирларимиз асқотмоқда. Ҳар йили 2,5—3 минг сўм даромад келтираяпти. Бундан буён ҳам анжирчиликни ривожлантиришга, янги боғлар ташкил қилишга, ота-боболаримиз ишини давом эттиришга интилаверамиз. Агар бошқа қишлоқларда, хўжаликлар ва районларда ҳам шундай қилинса, бу борада бизнинг тажрибамизни ўрганишса нур устига нур бўларди.

Ҳа, Холбой Ҳожибоев ҳақ гапни айтди. Бир пайтлар Хоразмдаги анжирзорларнинг довруғи узоқларга етганди. Эндиликда ўша шуҳратни тиклайдиган давр келди. Ўйлаймизки, раҳбарлар, мутахассислар ва боғбонлар бу ишга жиддий киришадилар, халқимиз дастурхонида тансиқ неъмат кўпаяди.

О. ҲОЖИЕВ.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ
ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ҚАМОҚДАН БЎШАТИЛДИ

ЖАКАРТА. (ТАСС мухбири Алексей Петров). Тақиқланган Индонезия Компартияси раҳбариятининг икки аъзоси яқинда қамоқдан чиқарилди. Улар «1965 йил 30 сентябрь воқеалари» вақтида давлат тўнтариши қилишга уринишга даҳлдор деб айбланиб, 20 йилдан кўпроқ вақт ҳибсда сақланди.

Жакартадаги «Брита буана» рўзномасининг хабар қилишича, ИКП Марказий Комитетининг собиқ котиби 63 яшар Реванг ва Компартиянинг алоҳида бюроси таркибига кирган 69 яшар Марто Суванди гарчи қамоқда бўлиш муддатлари 1988 йил 23 январь ва 1987 йил 8 сентябрда тугаган бўлса ҳам, улар шу йил 24 июлда озодликка чиқдилар. Аввалига икковлари умрбод қамоққа ҳукм қилинган эди. Бироқ кейинчалик уларнинг қамоқда бўлиш муддати 20 йилга келтирилди.

«Индонезиан обсервер» рўзномасининг маълумотларига кўра, тақиқланган Индонезия Компартиясининг 33 аъзоси ҳали ҳам ҳибсда турибди, улардан етти киши ўлим жазосига ҳукм қилинган. Индонезиянинг марҳум президенти Сукарно шахсий қўриқчилари батальонининг собиқ ҳарбий хизматчиларидан бўлган тўрт маҳбус ўтган йил февралида қатл қилинган эди. Уларга исён эндигина бошланган пайтда, 1965 йил 1 октябрга ўтар кечаси армиянинг олти генералини ўлдирган эди, деган айб қўйилганди.

ИКПнинг ва унга ёндош бўлган оммавий ташкилотларнинг 36 мингдан кўпроқ собиқ аъзоси келгуси йил кўкламида бўладиган парламент сайловида овоз беришда қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум этилган. Компартия аъзолари ва тарафдорларидан бўлган яна 1,3 миллиондан кўпроқ собиқ сиёсий маҳбуснинг овоз беришда қатнашишига йўл қўйилди. Бироқ улар марказий парламент ва маҳаллий қонун чиқарувчи мажлислар депутатлигига номзод бўлишлари мумкин эмас. Уларнинг, шунингдек оила аъзоларининг қуролли кучларда, давлат муассасаларида, маориф тизимида ва оммавий ахборот воситаларида ишлаши ҳамон тақиқлаб қўйилган.

ҚАТТИҚ ЧОРА

ПЕКИН. (ТАСС мухбири Павел Спирин). Хитой суди ХХР тарихида мислсиз сув тошқини юз берган районлардаги жиноятчиликка шиддатли ва қақшатқич зарба бермоқчи. Олий халқ суди қуйи босқичдаги судлардан табиий офат юз берган районларда «аксилинқилобий мақсадларни» кўзлаб, «халқни чалғитувчи миш-мишлар тарқатаётган, шунингдек турли жиноий-қўпорувчилик ишларини амалга ошираётган» шахсларга нисбатан аксилинқилобий фаолиятга доир моддани қўлланишни талаб қилди. Шу билан бир вақтда моддий ва молиявий ёрдамни ўғирлаш, шахсий ва жамоат мулкини ўғирлаш, номусга тегиш, электр энергия ва алоқа воситаларини ўғирлаш билан боғлиқ ишлар юзасидан ҳукм чиқаришни тезлаштириш зарур. Бу топшириқни бажариш учун табиий офатдан зарарланган районларга малакали Хитой ҳуқуқшунослари юборилмоқда. Суд мажлислари очиқ ўтказилади ва суд чиқарган ҳукмлар ҳаммага эшиттирилади, деб ёзади «Жэньминь жибао» газетаси.

АМЕРИКА ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ФИКРИ

САН - ФРАНЦИСКО. (ТАСС мухбири Дмитрий Шишков). Стратегик ҳужум қуролларини қисқартиш тўғрисида Москвада имзоланадиган шартнома ядро уруши келиб чиқиши хавфини анча камайтиради. Америка Қўшма Штатларидаги энг катта «Эн-би-си» телекомпанияси билан «Уолл-стрит» жорнэл» рўзномаси ўтказган жамоатчилик фикрини сўраб билиш тадбири қатнашчиларининг деярли учдан икки қисми шундай фикрдадир. Савол-жавобда қатнашганларнинг 86 фоизи мазкур шартнома Америка-Совет муносабатларини яхшилашга олиб келади, деган фикрни айтди.

Савол-жавоб қатнашчиларининг ярмидан кўпроғи, деб хабар қилди «Эн-би-си» телекомпанияси, Қўшма Штатлар совет иқтисодиётига ёрдам бериши керак, деб ҳисобламоқда. Айни вақтда сўралган кишиларнинг қарийб 30 фоизи бунга қарши жавоб берди. Телекомпаниянинг фикрига қараганда, Совет Иттифоқи билан стратегик ҳужум қуролларини қисқартириш ҳақидаги шартномани тузиш чоғида унга ишонч тўғрисидаги масалага муносабат «совуқ уруш» даври ҳали бутунлай унутилмаганидан далолат беради. Шундай қилиб, савол-жавобда қатнашган кишиларнинг 50 фоизи ишонч тўғрисидаги масалани ижобий баҳолади, бироқ америкаликларнинг 40 фоизи, «йўқ» деган жавобни берди.

ПОЛЬША ТАВАККАЛ ҚИЛМОҚДА

ВАРШАВА. (ТАСС мухбири Владас Бурбулис). Польша Эроннинг марҳум раҳбари Оятилла Ҳумайний «Шайтон суъралари» асарининг муаллифи Салмон Рушдига нисбатан чиқарган ҳукм фуқаросига нисбатан қўлланиладиган Европадаги биринчи мамлакат бўлиши хавфи бор.

Гап шундаки, Гданскдаги «Фантом — пресс интернэшнл» Польша — Америка қўшманоширлик корхонасининг муҳаррирлар жамоаси шов-шувга сабаб бўлган бу асарни поляк тилига таржима қилишни тугалламоқда.

Шу кузнинг ўрталаридаёқ кўп нусхада босилган «Шайтон суъралари» Польша китоб дўконларида сотила бошлайди, деди ПАП ахборот бошқармаси мухбирига нашриётнинг матбаа вакили Виолетта Лешчинска. Китобни тайёрлашда иштирок этаётган Польша фуқаролари хавфсизлигини ошириш ва эҳтимол тутилган террорчилик ҳаракатларига йўл қўймаслик учун нашриёт раҳбарлиги уларнинг фамилияларини ошкор қилмасликка ва бинонинг ўзини қўриқлашни кучайтиришга аҳд қилди, деди у.

ОҚ ТАНЛИЛАР УЧУН ҲАМ ФОЙДАЛИ

МАСЕРУ. (ТАСС). Жанубий Африка республикасида апартеиднинг бекор қилинишидан фақат қора танлилар эмас, оқ танлилар ҳам ютиб чиқишини кўрсатувчи далиллар тобора кўпроқ пайдо бўлмоқда. Ҳар ҳолда Наталя дорилфунуни ректорати Дурбандаги табобат факультети эшикларини барча ирқларнинг вакиллари учун очиб қўйишга қарор қилганида, илмгоҳга кираётганлар ва улар ота-оналарининг кўпчилиги енгил тортди.

Наталя дорилфунуни ҳузурида табобат факультети ташкил этилган. 1951 йилдан буён бу илмгоҳ ҳозир бекор қилинган «ирқларнинг айрим ривожланиши қонуни» нинг айрим ривож қонуни» келтириб чиқарган «оқ танлиларнинг кириши таъқиқланади» деган таъқиқ кўзга кўринмай амал қилиб келган ЖАРдаги камдан-кам илмгоҳларнинг бири эди. Табобат факультетига ҳар йили ЖАРдаги қора танлилар ва ҳиндулар жамоаларидан 60 тадан талаба қабул қилинарди, уларга асосан африкалик ва осиёлик профессорлар таълим беришарди.

Дурбандаги ирқий ғовларнинг бекор қилинишидан ҳамма мамнунми? Маълум бўлишича, ҳамма ҳам мамнун эмас экан. Факультетнинг имкониятлари аввалгича қолаётгани сабабли оқ танли 30 талаба ҳиндулар учун ажратилган ўринларни қисқартириш ҳисобига қабул қилинади. Аммо қора танлилар ҳаммадан кўпроқ ғазабланмоқдалар, улар африкалик врачлар етишмаётган шароитда (бундай шифокорлар Дурбандан ташқари Претория яқинида жойлашган Медунсдаги олий табобат мактабидагина тайёрланади) Наталяда ирқий чеклашларнинг бекор қилиниши ЖАР дорилфунунларида ирқчилик чекинганининг рамзи бўлмайди, балки тани оқ бўлмаган аҳолининг манфаатларини камситади, деб ҳисобламоқдалар. «Соуэтан» газетаси, жумладан, биринчи навбатда ЖАРдаги кўп сонли «оқ танлилар» дорилфунунларига барча ирқларнинг вакиллари киришига рухсат этишни талаб қилмоқда.

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ШАРОФАТИ

МЕХИКО. (ТАСС мухбири Антон Селин). «Финансьеро» рўзномаси режалаштириш ва бюджет вазири Эрнесто Седильо Понсе де Леоннинг гапига асосланиб хабар қилишича, давлат банклари ва компанияларини хусусийлаштириш натижасида Мексика ҳукумати шу йил охиригача 5 миллиард доллардан кўпроқ маблағ олади.

Ҳозирги вақтда Мексикадаги бутун-бутун саноат тармоқлари хусусий кишилар қўлига берилган, давлат назорат қилиб турган тармоқларда эса меҳнат унумдорлигини ошириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Вазирнинг айтишича, давлат назорати остида қолган банклар ва компаниялар сони олти йил аввал бўлганининг чорак қисмидан ҳам ошмайди.

Уюшқоқлик билан босқичма-босқич ўтказилаётган хусусийлаштириш жараёни миллий иқтисодиётни ва молиявий аҳволни соғломлаштиришга қаратилган, деб таъкидлади вазир. Мексика ҳукумати 1994 йилгача саноат ишлаб чиқаришини 6 фоиз оширишга ва нархнаво даражасини барқарорлаштиришга эришиш учун мўлжаллаб қўйган чора-тадбирлардан бири мана шундан иборат.

ҲОЛИГА МАЙМУН ЙИҒЛАР

ШИЙПОНГА МУНОСАБАТ ШУМИ?

Гагарин районидаги Райим Бўриев номли давлат хўжалиги раҳбарлари дала меҳнаткашларининг иккинчи уйлари бўлган шийпонларни жиҳозлашу таъмирлашдан кўра баҳридан ўтишни маъқул кўришибди...

...Бу қанақаси бўлди? Балким маҳаллий раҳбарлар хўжалик маблағининг иқтисодиёти дея шундай йўл танлагандирлар?.. Жавоб қайтаришга шошилмайлик-да, воқеликка очиқ кўз билан қарайлик. Ваҳоланки, шусиз ҳам хўжалик ҳудудидаги шийпонлар мол боқсанг арқонини узиб кетадиган аҳволдалигини ҳеч кимдан яшириб бўлмайди.

Яхши кишининг яхшилигини ҳаётлигидамас, кўпинча оламдан ўтганидан кейин англайсан, деганлар ҳақ экан. Марҳум Райим Бўриевнинг яхши фазилатлари бисёр эди. Ишлаб чиқариш ўз йўлигаю директор кўпроқ турмуш маданиятини юксалтириш тўғрисида қайғуриб шийпонлардан тортиб, қишки ва ёзги клублар қурилиши режалаштирилмаётганлигидан куйинарди. Афсуски...

Хўжаликка унинг укаси директор бўлганидан буён хийла вақт ўтди. Ака ҳаққи-ҳурмати илгариги режалар навбат билан амалга оширилганида ҳозиргача кўп ишлар бажарилган бўларди. Лекин Эшмамат Бўриев хафсаласиз чиқди. Бир мисол. Бир йилда тўққизта «оромгоҳ»ни яроқсиз дея ҳисобдан чиқариш инсофданми? Ахир, уларнинг ҳар бири хўжаликдагилар маблағига қурилган-ку! Ҳозирги кунда қурилиш материалларининг баҳоси осмондалиги ҳеч кимга сир эмас. Янги дала шийпони у ёқда турсин, унинг пойдеворини кўтариш қанчалар машаққат эканлигини англамаган раҳбарларга даккининг ўзи камлик қилади. 4-бўлимнинг Барот Тўқсонов бошлиқ бригадасидаги шийпон фермер Ҳабибулло Муҳаммадиевга, 5-бўлимнинг Муҳаммади Ражабов бошлиқ бригадасидагиси эса Муҳаммади Бекмуродовга сотилибди...

Тонг ёришмасдан дала томон шошаётган хотин-қизларнинг саратон жазирамасида ҳар туп ғўзани бирма-бир чилпиётганини кўриб уларнинг лоақал соясалқинда дам олишлари учун қайғурмаётган раҳбар, партия, касаба уюшмаси комитетлари ходимларидан фиғон бўласан. Хўжалик ҳисобидан иссиқ овқат ташкил этиш машаққат, бундай имконият бор бўлганида ҳам «тафтишчилар йўл қўйишмайди», деб осонгина қутиладилар. Аммо шийпонларни таъмирлаш, жиҳозлашга ким ҳалал бераяпти экан? Амалдаги йилда бу иш билан шуғулланишни партия ташкилоти ўз зиммасидан соқит қилиб, касаба уюшмасига юклади. Чўпон кўп бўлса, қўй ҳаром ўлади, деганларидек хўжалик касаба уюшмаси (раиси Холмамат Аллаёров) «қовун туширди». Оғирнинг устидан, енгилнинг остидан юришга ўрганган раҳбар учун бу юк оғирлик қилди. Иложи борича дала шийпонларини айланиб ўтадиган одат чиқарди. Негаки, бугун-эрта таъмирлаш ишларини бошлаймиз, деб ваъда берганидан буён уч-тўрт ой вақт ўтаяпти-да. Ҳатто бир челак сувга бир капгир оҳак солиб аралаштирилса, бир шийпонни оқлаш мумкин бўларди.

Касални яширсанг, иситмаси ошкор этади, деганларидек, Холмамат Аллаёров дала шийпонларини четлаб юргани билан ёпиқлик қозон ёпиқлигича қолармиди. 6-бўлимнинг Йўлдош Насриддинов бошлиқ бригада шийпонидаги аҳволни кўриб ачиндик. Сув ёқасида деҳқонлар кучи билан тикланган «оромгоҳ» ўрнида бир пайтлар болалар боғчаси ташкил этилганди. Озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилмагач, у ҳам ёпилган. Ҳозир эса далада меҳнат қилаётган беш нафар она ўз фарзандларини уйларида қолдиришиб, ишга чиқишаяпти. Анқонинг уруғидек тақчил бўлган кароватлар очиқ ҳавода занглаб ётибди. Бир хонада кўклам экиш пайтидан қолган тўрт-беш халта чигит, помидори териш учун махсус идишлар. Иккинчи хонада эса эски телевизор ва темир-терсаклар...

Бригадада 23 киши меҳнат қилади. Аъзолар 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 центнердан пахта топширишни ҳамда 52 тонна помидор, 24 тонна бодринг, 12 тонна сабзи етиштиришни режалаштирганлар. Помидори ғарқ пишиб ётибдию хўжалик раҳбарлари ваъда қилган яшиклардан дарак йўқ!. Ҳосил — олти тонна тайёр маҳсулот сабзавот дўконларига юборишга интизор.

— Бригадада ташвиқотчи борми?

— Карпов номли 22-ўрта мактаб ўқитувчиси Нурмамат Пўлатов биркитилган,— дейди Й. Насриддинов хижолат тортиб.

Эҳтимол шундайдир. Лекин дала шийпонида тарғиботчи изларини кўрмадик. Газета ва журналларнинг янги сонлари у ёқда турсин, ҳатто эскиларини ҳам тополмайсиз. Бу ерда охирги марта қандай мавзуда суҳбат ўтказилганлигини бригада бошлиғи билмаса.. ким биларкин?

Илгарилари кўклам келиши билан хўжаликларда биринчи навбатда дала шийпонлари тартибга келтирилар, ходимларга иссиқ овқат, жуда бўлмаса, иссиқ чой ташкил этиларди. Бу ерда эса помидору қовун тарвуздан бошқа нарсани кўрмадик! Нима бу, лоқайдликми? Ёки раҳбарликнинг «янгича» ишими? Дастурхонда икки чақмоқ қанд ёки бир пиёла шакарни кўрмайсиз. Раҳбарлар «берилмаса, нима қилайлик?» дея осонгина жавоб қайтараётирлар. Далада меҳнат қилаётганларга эса яшаш жойларида бериларкан. Уни уйларида болачақалари истеъмол қилсинми ёки ўзлари далага олиб чиқсинларми?

— Сув навбати келганида иссиқ овқатни ўз ҳисобимиздан тайёрлаймиз, — гапида давом этди бригада бошлиғи. — Сувчилар дала бошида тунаб қолишади. Уйларига кетадиган бўлса иш пачава... Хўжалик маҳсулот етказиб бергунича ариқдаги сув кутиб турса экан...

Зоир Тоиров бошлиқ 8-бўлимнинг Аҳмад Алимов бригадасига қарашли «замонавий» шийпонга кириб, бир лаҳза гангиб қолдик. Қорақамар қишлоқ Шўроси ижроия комитетининг раиси Назар Йўлдошевнинг ўзи ҳам бизни дала шийпонига бошлаб келганига ишонмасдан қолди. Каттакон хонада қалашиб ётган буюмлар. Бир бурчакда керосин ўчоқчада чой қайнатилаяпти. Қўшни хонада икки йигит, кейингисида бир қиз ухлаб ётибди. Кейин билсак сувчи Чори Одинаев оиласи қаровсиз қолдирилган шийпонни бошпана қилиб олган экан.

4-участканинг Боймат Ботиров бошлиқ бригадасидагилар ҳам ҳашар йўли билан шийпон тиклаб олишибди. Унинг ёнидаги ярим гектарлик боғни бригада сувчиси Аймат Ботиров бунёд этибди. Дала шийпонини қураётганда бир хонада аёллар иккинчи хонада эса эркаклар ҳордиқ чиқариши кўзда тутилган. Ҳозир эса иккала хона бўм-бўш. Ҳатто тўшаш учун шолча ҳам йўқ...

— Бу йил шийпон деворлари лоақал оқланмади, — дейди боғбон Аймат ака. — Раҳбарларда ҳафсала йўқми, қайдам, бир челак оҳакка ҳам қурби етмай қолган хўжаликни энди кўришимиз...

— Яқин орада директор келганми бу ерга?

— Қайси директор? — таажжубланди Аймат ака.

— Хўжаликда директор неча киши?

— Билмасак! Бош ҳосилот Дўстмат Чориев йил давомида директор вазифасини бажарди. Эшмамат Бўриев бир ой меҳнат отпускасида бўлса, иккинчи ой даволанишга кетган, деб эшитамиз.

Бу фикрни фақат Аймат акадан эмас, кўпчиликдан эшитдик. Мақолага нуқта қўйишдан аввал ўйга толасан, киши. Раҳбар лоқайд бўлса деҳқонда, заҳматкаш яратувчида нима гуноҳ? Қачонгача у лоқайдлик қурбони бўлади? Бу ҳақда район раҳбарлари нима дейишаркин?..

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Мактуб

Кимларга қолди куним

Ўтган йили давлатдан қарзга пул олиб, иморат пойдеворини қуриш учун бинокорлик материалларига 2 минг сўм сарфладим. Пойдевор битди. Уйим олдидан ўтадиган йўл ўрнини қўшниларга томорқага ажратишди.

Колхозда айрим кишилар 30 сотих ерни бир жойдан олишган. Менга бўлса 15 сотих ерни бир жойдан, қолган 9 сотих қўшимча ерни бошқа ердан беришди. Ахир, жумҳурият Президентининг фармонлари ҳамма учун бир хил эмасми? Бир жойдан 24 сотих ер беришларини сўраб кирмаган эшигим қолмади.

Ариза кўтариб жамоа хўжалиги раиси олдига борсам, у киши мени овул Совети раиси Р. Жуманазаров ҳузурига йўллади. Овул совети бу ишни бир ой жавобсиз чўзди. Кейин район ижроия Комитетининг раиси Д. Омоннапасовга мурожаат қилдим. У киши ҳарбий комиссарликка юборди. У ердагилар район раҳбариятини билан келишиб ер масаласини ҳал қилиш-қилмаслигини айтишди. Кейин бу иш яна Тўрткўл районидаги «Совет Ўзбекистони» жамоа хўжалигида Н. Самандаровга топширилди. Лекин бу билан арзимга нуқта қўйилгани йўқ.

Мана Сизга байналмилал жангчига меҳр-оқибат, қишлоқ фуқаросига ёшуллиларча ғамхўрлик. Шуни айтадиларда танаси бошқа дард билмас деб. Қайта қуриш, ошкоралик даврида бундай лоқайдлик, бемеҳрликка ўрин бўлмаслиги керак.

С. ЖАББОРОВ,
байналмилал жангчи.

ОҒУ

Қадимдан Ўрта Осиё халқлари одоб-ахлоқ бобида ўзига хос анъанага эга. Уларнинг урф-одатлари ва яшаш тарзи Шарқ халқларига хос. Аждодларимиз бу борада бой мерос қолдиришган. Аммо биз шу удумларимизга ҳозирда амал қилаяпмизми? Ота-боболаримиздан қолган анъаналар эъзоздами? Айниқса, ёш авлод ушбу қадриятларни ўзига қандай қабул қилмоқда?

Ўзбекистон Компартияси жумҳуриятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш юзасидан қабул қилган Ҳаракат дастурида аҳолини маънавий жиҳатдан тарбиялашга ҳам алоҳида эътибор берилган. Айниқса, қуйидаги сўзлар фикримизнинг далилидир: «Коммунистлар санъат ва маданият тижоратлашуви жараёни бошланаётганлигига қарши чиқадилар ҳамда улар ҳаёсизлик ва зўравонликни, паст савиядаги маданиятнинг зарарли таъсирини, одоб тушунчасининг маънавий асослари ва миллий руҳига, инсонпарварлик ва ахлоқ принципларига зид тарғиботдан аҳолини, айниқса, ёш авлодни сақлаш учун барча ижтимоий-сиёсий тузилмалар билан ҳамкорлик қилишга тайёрдирлар. Ёшларда меҳнатсеварлик ва меҳр-мурувват, катталарга ҳурмат, ватанпарварлик ва байналмилалчилик сингари фазилатларни шакллантириш, бу ишда оила, мактаб ҳамда бутун жамиятнинг мавқеини ошириш масалалари партия ташкилотларининг диққат марказида бўлади».

Ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, хўжалик ҳисобига ўтилиши муносабати билан ҳозирданоқ санъат, айниқса, кино санъатининг тижоратлашуви бошланди. Бунга кейинги йилларда ташкил бўлган видеобарлар фаолияти мисол бўла олади. Улар намойиш этаётган маҳсулотларни ҳеч ким назорат қилмайди, шекилли. Шунинг учун хоҳлаган фильмини намойиш этмоқда.

Кинотеатрлар экранларида ҳам кейинги пайтда ахлоқсиз асарлар кўпаймоқда. «Кичкина Вера», «Интерқиз», «Кунларнинг бирида Америкада», «Атир гулнинг икки ҳиди» ва шу каби фильмлар бунга мисол бўла олади. Уларда ҳаёсиз, одоб-ахлоққа зид воқеалар ва интим ҳодисалар энг яланғоч ҳолда кўрсатилади.

Воқеаларни бундай тарзда бериш на совет турмуш тарзига, на халқимизнинг одобига тўғри келади. Афишаларга ўн олтидан юқори ёшдагилар қўйилади, деб ёзиб қўйилган. Лекин, ҳужжат билан чипта олаётган томошабинни бирор жойда кўрмайсиз. Санъат асарини бу ҳолда намойиш этиш эса ўзининг аччиқ «мева»сини бермоқда.

Ҳаётда бунга мисоллар кўп. «Кунларнинг бирида Америкада» фильмини кўрган ҳамкасбим З. Акрамов менга «ёрилиб» қолди:

— Мен фильмни рус тилида кўрдим. Бу тилни жуда яхши тушунаман. Институтда ҳам рус группасида ўқиганман. Лекин фильмнинг ғоясини тушунмадим. Ахир, санъат асари кишини тарбиялаши керак-ку! Уни яратишдан мақсад ҳам шу эмасми? Аммо, фильмда бунинг акси. Одамга тарбия берадиган бирор жиҳат йўқ. Ҳаёсизлик, зўравонлик...

Фильмни кўриб, анчагача ўзимга келолмай юрдим. Жуда қаттиқ таъсир қилди. Менимча бундай картиналардан воз кечишимиз керак. Инсонга қандайдир маънавий озуқа бермайдиган санъат асарининг нима кераги бор?

Когон шаҳрида яшайдиган Ғаниев муҳарририятга шундай деб ёзибди:

«Ҳаёт қизиқ. Мактабда юқори синфларга тарихдан дарс бераман. Болаларни мактабдан бошлаб тарбиялаш керак, деймиз. Кўпинча бизга болалар тарбияси учун сизлар жавобгарсиз дейишади. Лекин ўқувчиларни видеосалонларда ва кинотеатрларда намойиш этилаётган фильмлар бузмоқда. Улар устидан ҳеч қандай назорат йўқ. Томошахоналарга хоҳлаган ёшдаги болалар кира олади. Бундай ҳолда бола тарбияси ҳақида қанақа гап бўлиши мумкин? Синглимизнинг бахти очилмади. Куёв видеосалонда ишларкан. Унга одоб, ахлоқ, инсонийлик хислатлари умуман бегона. У билан борди-келди қиладиганлар ҳам шу тоифадагилар эканлигини кеч билдик.

Ҳатто ўз уйида, синглимнинг олдида ҳам ёшларга ахлоқсиз фильмлар қўяверар экан. Уларга пул бўлса бас, бошқа ҳеч нарса керакмас. Шунчалик одамларни бузадиган «томоша» кўрсатсаю ҳеч ким бирор гап демаса? Нима, бунақаларни назорат қиладиган қонуннинг ўзи йўқми? Ёки шаҳар бедарвозами?»

Тошкент шаҳрида яшовчи Х. Жуманиёзов бизга шундай мазмунда хат йўллабди:

«Қизим рус мактабида 9-синфда ўқийди. Уларни синф раҳбари «Кичкина Вера» фильмига олиб тушибди. Одамлар бу картина ҳақида гапиришганда ишонмагандим. Ўзим кўриб, ишондим. Бу каби фильмларни умуман экранга олиб чиқмаслик керак. Лекин, қизимнинг мактабидагилар эса болаларни уни кўришга олиб боришибди».

Сурхондарё вилоятида рўй берган воқеа кишини ташвишга солади.

— Илгари хотин-қизларнинг ўзларига ўт қўйишини билардик. Энди ёшлар ўртасида ўзини осиш ҳоллари кўпаймоқда, — дейди ҳамкасбим И. Аҳмедов.— Бундай фожеа мактаб ўқувчилари орасида учраётгани айниқса, ташвишланарлидир. Яқинда юқори синф ўқувчиси шундай ишга қўл урибди. Нима бўлаяпти ўзи? Ёш авлодни бунга нима мажбур қилаяпти?

Беихтиёр ўйланиб қоласан. Ким айбдор? Муаллимларми? Оилами? Жойлардаги педагоглар жамоасининг савияси пастлигими? Ё атроф-муҳитнинг ифлосланишими? Ошкоралик баҳонасида кинотеатрларда пайдо бўлган андишасиз фильмлар мурғак қалбларга таъсир қилмаяптими? Бола юқори синф ёшида мустақилликка мойил бўлади. Лекин шуни ҳис қиламизми?

Баъзан ойнаи жаҳонда ҳам ахлоқ-одобга тўғри келмайдиган фильмлар намойиш этиб қолинади. Бу одамларнинг, айниқса, ёшларнинг тарбиясига салбий таъсир қилади.

Юқоридаги воқеаларни эшитиб, ўйланиб қоласан. Жумҳуриятимиздаги маҳаллий шарт-шароитни, миллий одоб-ахлоқни ҳисобга олмасдан картиналар нега экранга чиқарилмоқда? Ахир, бу тарбияни кўра-била туриб бузиш-ку! Биз улардан воз кечишимиз керак. Чунки бизнинг жамиятимизда инсоннинг одоб-ахлоқи, тарбияси биринчи ўринда туради. Ўрта Осиё халқларига санъат асарини бундай ҳолда талқин қилиш эса мутлақо ёт.

Баъзилар бу фильмларни ишлашга қанча минг сўм пул кетган, улар ўзини оқлаши керак, деган даъвони айтиши мумкин. Лекин ҳар қандай инсонпарвар жамиятда тарбия биринчи ўринда туради.

Шу йилнинг 12 апрелида СССР Олий Кенгашининг «Беҳаё асарларни, зўравонлик ва шафқатсизликни тарғиб қилишнинг пайини қирқишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Мазкур ҳужжатда кино, видео, матбуот асарларида, телевизион кўрсатувлар, спектакллар, бўш вақтни ўтказиш марказлари программаларида юқоридаги салбий ҳолларни тарғиб қилганлик учун жавобгар шахсларнинг жазога тортилиши белгилаб берилган. Шунингдек, қарорда жумҳуриятлар Олий Кенгашларига қайси санъат асарини томошабинга кўрсатишини аниқлайдиган нуфузли комиссиялар тузиш тавсия қилинган. Шу йил охиригача барча ишларни тугатиш ва унинг ижроси мамлакат Олий Кенгашида кўрилиши айтилган.

Демак, қайси санъат асарини оммага кўрсатиш тўғрисида жумҳуриятимизга катта ваколат берилган. Ўйлаймизки, бу борада тузиладиган нуфузли комиссия ва мутасадди идоралар халқимизнинг урф-одатини, ахлоқ-одобини, яшаш тарзини ҳисобга олади. Шунда кўзланган мақсадга эришиш мумкин. Одамлар онгини кемираётган маънавий оғуга зудлик билан чек қўйиш зарур.

Ҳ. КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

РАССОМ ХАНДАСИ

— Қудангиз бозор гуручидан икки қоп берсинлар дейишди...

Иштаҳалари карнайку!..

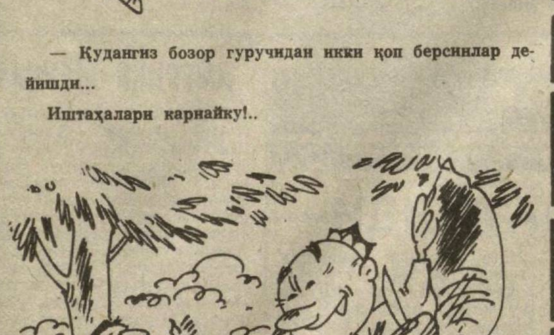

— Раисбува бу қўйни қандай қилиб ҳисобдан чиқарамиз?..

— Сел оқизган олтита қўйнинг қаторига қўшавер!

Ш. СУБҲОНОВ чизган расмлар.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
«ГЛАВТАШКЕНТСТРОИнинг тажрибавий ҳажмли-блокли уйсозлик комбинати қошидаги
5-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1991—1992 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳридаги қурилишларда ишлаш учун қуйидаги ихтисослар бўйича малакали ишчи кадрларни тайёрлайди: бўёқчи-сувоқчи, қурилиш дурадгори, электр пайвандчи, сувоқчи-пардозловчи-кошинловчи, ғишт терувчи.

Билим юртига 6 ва 10 ойлик гуруҳларда ўқиш учун Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ўрта маълумотлилар қабул қилинади.

3 йиллик гуруҳларга эса 9-синфни битирганлар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ — УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида 3 йил ўқиб битирганларга ўрта маълумот тўғрисида аттестат, диплом ва эгаллаган касби бўйича малака разряди берилади, 6 ой ва 10 ой ўқиганларга эгаллаган ихтисоси бўйича диплом ва малака разряди берилади.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг қурилиш объектларида ўтказадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади. Ҳар ойда 6 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 160 сўмдан, 10 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига эса 80 сўмдан, 3 йил ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 40 сўмдан нафақа берилади.

3 йиллик гуруҳларда ўқийдиган ўқувчилар бепул кийим-бош, ҳар куни овқат билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртларига йўлланма билан ўқишга юбориладилар.

БИЛИМ ЮРТИДА БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК, НАҚШ ТЎГАРАКЛАРИ ВА СПОРТ СЕКЦИЯЛАРИ МАВЖУД.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ тақдим этишлари лозим; директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асли), тавсифнома, яшаш жойидан ва соғлиғи ҳақида маълумотномалар, 6 дона сурат (3×4 см.).

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Астрахань кўчаси, 12-уй, 5-ўрта ҳунар-техника билим юрти (66, 161, 55-автобусларнинг «57-мактаб»; 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси»; 5, 26-трамвайларнинг «Восток» кинотеатри; 1-трамвайнинг «Дегтярев кўчаси» бекатлари).

ТЕЛЕФОНЛАР: 91-26-47, 91-29-50.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОИ»НИНГ ТАЖРИБАВИЙ ҲАЖМЛИ-БЛОКЛИ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ.
«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

АСАЛАРИЧИЛИКНИ ЎРГАНИНГ!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТОШКЕНТ НОҲИЯСИДАГИ
19-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1991—1992 ўқув йили учун
10-синф ҳажмида маълумотли 30 ёшгача бўлган йигит ва қизларни асаларичилик мутахассислиги бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 1 йил. ЎҚИШ даври узлуксиз меҳнат фаолиятига киради.

Билим юртини аъло баҳо билан битирган ўқувчиларга асаларичилик олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади. Улар олий билимгоҳга танловсиз қабул қилинадилар.

Ўқувчилар стипендия, тўрт маҳал иссиқ овқат, кийим-бош, талабалик гувоҳномаси билан таъминланадилар.

1992 йил 1 апрелдан ишлаб чиқариш амалий машғулотига юбориладилар.

Жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларидан йўлланма билан келганлар ўз жойларига ишлаб чиқариш амалий машғулотига ҳамда ўқишни тугатганларидан сўнг ишга юбориладилар. Ўқувчилар амалий машғулот даврида ишлаган иш ҳақларининг 50 фоизини оладилар. Ўқишни битиргандан сўнг ихтисослик бўйича диплом берилади.

ЎҚИШ 1991 ЙИЛ 2 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: билим юрти директори номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлик ҳақида гувоҳнома, маълумоти ҳақида шаҳодатнома, тавфсифнома, турар жойидан маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 10 дона сурат, тиббий шаҳодатнома (086/У андозада), хўжаликдан йўлланма.

ҲУЖЖАТЛАР 30 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртининг манзили: Тошкент вилояти, Тошкент ноҳияси, А. Абдураҳмонов номли давлат хўжалиги, 2-бўлим, 19-ҳунар-техника билим юрти. Телефон 56-689 (Билим юртига келиш учун Чорсу метросининг автостанциясидан 466-автобусига чиқиб «19-Ҳунар-техника билим юрти» бекатигача борилади).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5816. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12